

บทที่ 2

แนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยเรื่อง “สถาบันการศึกษากับการยับยั้งการกระทำผิดของนักศึกษา” ได้มีการนำแนวคิดทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมาใช้ประกอบการศึกษาวิจัย เป็นการสนับสนุนและสร้างความชัดเจนในกรอบการวิจัย ดังนี้

แนวคิดและทฤษฎีในการอธิบายการกระทำผิด

1. การนิยามการกระทำผิด
2. ลักษณะของความเบี่ยงเบนในการศึกษาครั้งนี้
3. สาเหตุการกระทำผิด
4. แนวคิดเชิงทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการอธิบายการยับยั้งการกระทำผิดของนักเรียนนักศึกษา
5. สถาบันการศึกษากับการยับยั้งการกระทำผิด

ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

สรุปสมมติฐานการวิจัย

แนวคิดและทฤษฎีในการอธิบายการกระทำผิด

1. การนิยามการกระทำผิด

การกระทำผิด ซึ่งเป็นพฤติกรรมเบี่ยงเบนนั่นเอง ในงานวิจัยครั้งนี้จึงถือว่าการกระทำผิดหรือพฤติกรรมเบี่ยงเบนเป็นเรื่องที่จะศึกษาเรื่องเดียวกัน

พจนานุกรมทางสังคมศาสตร์ได้บรรยายไว้ว่า พฤติกรรมเบี่ยงเบนเป็นพฤติกรรมที่แตกต่างหรือฝ่าฝืน หรือขัดแย้งกับมาตรฐานที่สังคมยอมรับ หรือวัฒนธรรมภายในระบบกลุ่มสังคมนั้น (Gould & Kolb, 1964: 196 อ้างถึงใน ฉัตรสุมน พุทธิภิญาญ, 2536: 7) และพจนานุกรมทางพฤติกรรมศาสตร์ได้กล่าวไว้ว่า ความเบี่ยงเบนคือ การที่บุคคลมีลักษณะแตกต่าง

ต่างหรือผิดไปจากบรรทัดฐานสังคม ลักษณะที่แตกต่าง อันได้แก่ ทัศนคติ มาตรฐานเชิงศีลธรรม และพฤติกรรมที่สามารถมองเห็นได้ชัด เป็นต้น

พาร์สันส์ (Talcot Parsons) ให้แนวคิดความเบี่ยงเบนโดยเสนอว่า สังคมมีความคาดหวังร่วมกันเป็นแนวทางกว้าง ๆ ที่เราควรกระทำตามบทบาทที่สังคมกำหนด การที่บุคคลละเมิดบรรทัดฐานนั้น ประกอบด้วยองค์ประกอบคือ ตัวผู้ละเมิด สถานการณ์ขณะนั้นอำนวยความสะดวกและแรงจูงใจที่จะผลักดันให้เกิดการกระทำผิด (Thio, 1983: 4)

เมอร์ตัน (Robert K. Merton) กล่าวว่า พฤติกรรมเบี่ยงเบนเป็นเรื่องของการอ้างถึงการกระทำที่ละเมิดหรือเกินเลยไปจากบรรทัดฐานที่คนส่วนใหญ่ปฏิบัติ เช่น การไม่ปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ หรือการกระทำของบุคคลที่มีสภาพ “คล้ายเด็ก” หรือการกระทำที่มีลักษณะ “ทำทายเป็น” หรือ “แหวกแนว” เช่น พวกปัญญาชน นักวิทยาศาสตร์ นักเขียน ที่ไม่สนใจจะทำตามกฎระเบียบบางอย่าง (Thio, 1983: 4)

คำว่า “ความเบี่ยงเบน” หมายถึงคุณสมบัติที่บอกลักษณะบุคคล เช่น บ๊อง (nut) ขอบกล (queer) พิลึก (weird) เลว, ชี้โกง (rascal) วิตถาร (pervert) บ้า (loony) ฯลฯ เมื่อใดก็ตามที่มีการใช้ถ้อยคำเหล่านี้ ซึ่งเป็นการใช้อยู่ในวงกว้างทั่วสังคมแล้ว คำเหล่านี้ก็จะเป็นตัวแทนความหมายในทางบรรทัดฐานอย่างแน่นอน (เพราะเป็นคำที่บอกลักษณะตรงข้ามกับบรรทัดฐานที่คนธรรมดาทั่วไปใช้ (อ้างถึงใน เสริน ปุณณะหิตานนท์, 2527: 164)

สำหรับของไทยเรานั้น พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลคดีเด็กและเยาวชน พ.ศ.2494 และที่แก้ไขเพิ่มเติมในสมัยต่อมา (พ.ศ.2506) ได้ให้แนวทางในการนิยามความหมายของการกระทำผิดของเยาวชนไว้ว่าแตกต่างไปจาก “คดีธรรมดา” ซึ่งหมายถึง “คดีอื่น ๆ นอกจากคดีที่พิจารณาในศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีเด็กและเยาวชน” คำนิยามที่ให้ความหมายไว้โดยตรงและชัดเจนที่สุดนั้น ปรากฏอยู่ในบทบัญญัติของกฎหมายว่าด้วยการควบคุมเด็กและนักเรียน (ตราขึ้นเป็นครั้งแรกเมื่อปี พ.ศ.2481) และกฎกระทรวงธรรมการ และกระทรวงมหาดไทย (พ.ศ.2482) ที่ออกตามความในกฎหมายว่าด้วยการควบคุมเด็กและนักเรียน ต่อมากฎหมายนี้ได้ถูกยกเลิกไปโดยประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 132 ลงวันที่ 22 เมษายน พ.ศ.2515 เรื่องควบคุมนักเรียนและนักศึกษากฎกระทรวงฉบับแรกที่ออกตามความในประกาศดังกล่าว ได้ระบุถึงการแต่งกายและความประพฤติที่ไม่เหมาะสมแก่สภาพของนักเรียนไว้ถึง 14 อย่าง และระบุการแต่งกาย และความประพฤติที่ไม่เหมาะสมแก่สภาพของนักศึกษาไว้รวม 12 อย่าง

(โดยมีลักษณะที่ซ้ำซ้อนหรือตรงกันอยู่ 9 อย่าง) เร่ร่อนในสถานที่สาธารณะหรือทำลายสมบัติของโรงเรียนหรือสถานศึกษาหรือสาธารณสมบัติ แสดงกิริยาวาจาหรือการกระทำที่ไม่สุภาพ มั่วสุมและก่อความเดือดร้อนรำคาญเล่นการพนันโดยผิดกฎหมาย เทียวเตร่กลางคืนระหว่าง 22.00-04.00 น. ของวันรุ่งขึ้นโดยไม่ได้รับอนุญาตหรือไม่ได้ไปกับผู้ปกครอง สูบบุหรี่ ักัญชา หรือเสพยา เว้นแต่เป็นผู้อาศัยหรือไปเยี่ยมญาติ คบค้าสมาคมกับหญิงที่ค้าประเวณี ยกเว้นกรณีที่เป็นญาติประพุดิตนในทำนองชู้สาวมีวัตถุประสงค์หรืออาวุธติดตัวเพื่อใช้ในการกระทำผิด ฯลฯ และยังมีข้อห้ามในเรื่องการไว้ผม ตัดผม ให้เครื่องสำอาง หรือสิ่งปลอมเพื่อเสริมสวย การแต่งตัว และการประพุดิตนเป็นปฏิบัติต่ออำนาจบริหารของสถานศึกษาด้วยวิธีการต่าง ๆ

เสริน ปุณณะหิตานนท์ (2523: 88) ได้ให้ความหมายทางสังคมหรือวัฒนธรรมไว้ว่า การกระทำผิดของเด็กและเยาวชน (Juvenile Delinquency) หมายถึง พฤติกรรมที่ขัดแย้งกับความต้องการในค่านิยมของวัฒนธรรมที่ครอบงำวิถีชีวิตของเด็กและเยาวชน แม้ว่ากฎหมายบางอย่างมิได้ฝังรากลึกลงในจารีตและประเพณีของสังคม แต่ก็ปรากฏว่าจารีตประเพณีหลายอย่างได้ถูกนำไปใช้บัญญัติกฎหมาย ดังนั้นการกระทำผิดของเด็กและเยาวชนจึงทำให้เสียระเบียบทั้งในทางสังคมและตัวบุคคล และมีนัยความหมายครอบคลุมไปถึงผลของการใช้ค่านิยม วินิจฉัยความประพฤติว่า เป็นสิ่งที่พึงปรารถนาหรือไม่พึงปรารถนา ภายในกรอบของบรรทัดฐานและกฎหมายของสังคมด้วย

2. ลักษณะของความเบี่ยงเบนที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้

ลักษณะของความเบี่ยงเบนของนักเรียนซึ่งเป็นวัยรุ่น มีหลายลักษณะมากมายนับไม่ถ้วนในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ จึงได้ศึกษาเพียงลักษณะความเบี่ยงเบนสำคัญ และมักพบเห็นอยู่เสมอในกรุงเทพมหานคร โดยเทียบจากบรรทัดฐานที่ยึดถือกันในปัจจุบันคือ กฎกระทรวงฉบับที่ 1 (พ.ศ.2515) ออกความตามคำสั่งคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 133 ลงวันที่ 22 เมษายน พ.ศ. 2512 มีสาระสำคัญโดยสังเขป (ในภาคผนวก ก) รวมทั้งความคาดหวังของครูอาจารย์ บิดามารดา ที่มีต่อนักเรียนในบทบาทของความเป็นนักเรียน ลักษณะความเบี่ยงเบนของนักเรียนที่ศึกษาครั้งนี้จึงประกอบด้วยเบี่ยงเบนรวมทั้งสิ้น 10 ด้วย

1. แต่งกายผิดระเบียบ
2. ทรงผมผิดระเบียบ
3. สูบบุหรี่

4. หลบหนีเรียนในระหว่างช่วงเวลาที่มีการเรียน
5. ดื่มสุราหรือของมีเมาเช่นเบียร์ เหล้า
6. ก่อการวิวาท หรือมีเรื่องชกต่อย
7. ทำลายทรัพย์สินโรงเรียนหรือของสาธารณะ
8. สูบกัญชา หรือยาเสพติดบางชนิด
9. เล่นการพนัน
10. มีอาวุธ หรือวัตถุที่ทดแทนอาวุธ วัตถุระเบิดติดตัวไว้ในครอบครอง

3. สาเหตุการกระทำผิด

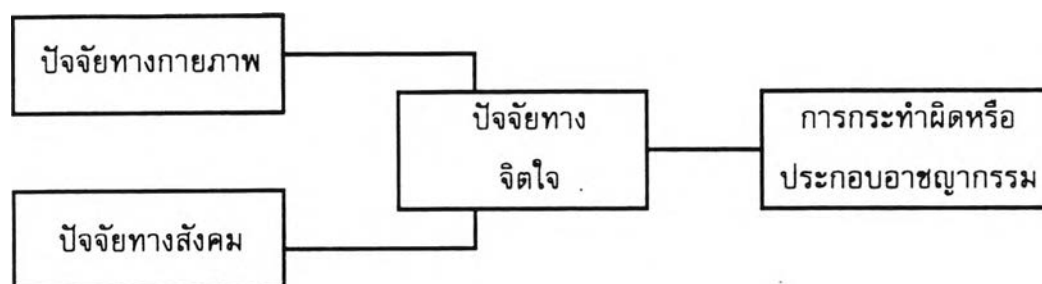
การศึกษาถึงสาเหตุของอาชญากรรมและการกระทำผิดของเด็กและเยาวชนซึ่งมีเนื้อหาและขอบเขตที่กว้างขวาง ผู้วิจัยจึงขอสรุปสาระสำคัญดังนี้

ศตวรรษที่ 19 สำหรับ Positive School ซึ่งมีลอมโบรโซ กาโรเฟโล และเฟอร์รี เป็นผู้เริ่มศึกษาสาเหตุแห่งอาชญากรรม หรือสาเหตุการกระทำผิดจากสภาพความบกพร่องทางกายภาพ และการถ่ายทอดทางกรรมพันธุ์ (อ้างถึงใน เสริน ปุณณะหิตานนท์, 2523: 59)

ศตวรรษที่ 20 เป็นต้นมา การศึกษาข้อมูล มูลเหตุแห่งการกระทำผิดของเด็กและเยาวชน ตลอดจนอาชญากรในผู้ใหญ่ ก็ได้เปลี่ยนแปลงไปจากการศึกษาด้านสรีระโดยหันมาสนใจศึกษาด้านสังคมวิทยา และด้านจิตใจของผู้เป็นอาชญากรมากขึ้น นักวิชาการคนสำคัญ ๆ ในยุคนี้มีมากมาย เช่น Gabriel Tarbricl, W.A.Bonger, Aschaffenburg และนักสังคมวิทยาหลายท่านที่เป็นสานุศิษย์ของ Durkheim พร้อม ๆ กับทฤษฎีทางจิตวิทยาของ Sigmund Freud ดังนั้นนับตั้งแต่ศตวรรษที่ 20 เป็นต้นมา จึงยอมรับกันโดยทั่วไปว่า สาเหตุแห่งอาชญากรรมนั้นมีปัจจัยสำคัญที่เกี่ยวข้องกันอยู่ 3 ประการคือ (อ้างถึงใน เมธี วงศ์ธีระพันธ์, 2534: 9)

1. ปัจจัยทางด้านกายภาพ (Physical Factors)
2. ปัจจัยทางสังคม (Social Factors)
3. ปัจจัยทางด้านจิตใจ (Mental Factors)

Herman Mannheim (อ้างถึงใน เมธี วงศ์ธีระพันธ์, 2534: 10) นักอาชญาวิทยาชาวอังกฤษได้อธิบายถึงสภาพความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยดังกล่าวไว้ดังนี้

ปัจจัยทางด้านกายภาพจะมีส่วนผลักดันให้เกิดอาชญากรรม เช่นเดียวกับปัจจัยทางด้านสังคม ก็ต่อเมื่อปัจจัยดังกล่าวได้ผ่านตัวแปรสภาพ ซึ่งก็คือปัจจัยทางด้านจิตใจ สภาพจิตใจของบุคคลนั้นเปรียบเสมือนตัวแปรที่สำคัญยิ่ง เพราะลำพังปัจจัยทางด้านกายภาพ หรือทางด้านสังคมอย่างใดอย่างหนึ่งแต่เพียงอย่างเดียวเท่านั้น จะไม่ก่อให้เกิดอาชญากรรมปัจจัยดังกล่าวจะต้องอาศัยตัวแปรเข้ามาช่วยคือ สภาพจิตใจของบุคคลนั้น ๆ ด้วย ถ้าบุคคลนั้นมีสภาพจิตใจที่บกพร่องอยู่แล้ว บวกเข้ากับปัจจัยทางด้านสังคม หรือปัจจัยทางด้านกายภาพอย่างใดอย่างหนึ่งแล้วอาชญากรรมย่อมเกิดขึ้น นอกจากนั้นลำพังจิตใจที่บกพร่องเพียงอย่างเดียวก็อาจจะก่อให้เกิดอาชญากรรมได้อีกด้วย เช่นกัน

ส่วนการอธิบายสาเหตุการกระทำผิดในประเทศไทย ได้มีการวิจัยไว้มาก ซึ่งส่วนใหญ่อธิบายการกระทำผิดอันมีสาเหตุมาจาก สถาบันครอบครัว อันได้แก่ การอบรม ความใกล้ชิด ฐานะทางเศรษฐกิจ การคบเพื่อน สภาพสิ่งแวดล้อม (อ้างถึงใน สมนึก ชัชวาลย์, 2529: ประภาสี สุขทรศนีย์, 2536: ธนพัฒน์ หาพิพัฒน์, 2539 เป็นต้น) ผู้วิจัยจึงขอกล่าวเฉพาะงานวิจัยที่อธิบายการกระทำผิดของนักเรียน นักศึกษา ที่มีสาเหตุมาจากสถาบันการศึกษา ซึ่งจะทำให้ตรงประเด็นของการศึกษาในครั้งนี้ด้วย

สาเหตุการประพฤตินั้นไม่เหมาะสมกับสภาพนักเรียน ศูนย์พัฒนาความประพฤติ นักเรียนนักศึกษา กองสารวัตรนักเรียน กรมพลศึกษา ได้รายงานว่านักเรียนนักศึกษาแสดงพฤติกรรมไม่เหมาะสมเพราะปัจจัยที่เกิดจากตัวนักเรียนนั่นเองเป็นส่วนใหญ่ คิดเป็นร้อยละ 53.58 รองลงมาเกิดขึ้นเพราะปัจจัยอันเป็นปัญหาจากสถานศึกษา คิดเป็นร้อยละ 22.78 นอกนั้นเป็นปัจจัยปัญหาจากสิ่งแวดล้อมภายนอกอื่น ๆ และปัจจัยอันเป็นปัญหาจากครอบครัว คิดเป็นร้อยละ 13.08 และ 10.29 ตามลำดับ

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนร้อยละของนักเรียนนักศึกษาที่ประพฤติไม่เหมาะสมกับสภาพจำแนกตามปัจจัยอันเป็นสาเหตุของปัญหา

สาเหตุ	ศูนย์		ศูนย์ฯ ส่วนภูมิภาค										รวม (ร้อยละ)		
	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	รวม
1. ปัญหาจากตัวนักเรียน	1,792	566	748	118	1,324	325	196	820	820	141	355	30	7,040	1,374	8,414
													(54.22)	(51.99)	(53.86)
2. ปัญหาจากสถานศึกษา	420	133	104	25	554	82	836	36	556	155	391	170	7,040	600	3,560
													(22.80)	(22.70)	(22.79)
3. ปัญหาจากครอบครัว	202	59	363	42	47	16	222	48	76	17	402	124	1,302	306	1,608
													(10.03)	(11.59)	(10.29)
4. อื่น ๆ	300	128	77	12	-	-	1,092	176	65	14	147	33	1,681	363	2,044
													(12.96)	(13.73)	(13.08)
รวม	2,714	885	1,282	197	2,025	423	4,160	454	1,517	327	1,296	367	12,983	2,643	15,526
													(100)	(100)	(100)

ที่มา: จากรายงานวิเคราะห์ข้อมูล 2536 กองสารวัตรนักเรียน กรมพลศึกษา

สาเหตุของการประพฤติดีทรระเบียบวินัยของนักเรียนนักศึกษาอันเนื่องมาจากสถานศึกษา เขาวิน มณีนวณิช (ม.ป.ป.: 169-174 อ้างถึงใน กำธร เสนจินทร์ดิไชย, 2538: 85)

1. เพราะครูอาจารย์ไม่ได้ให้ความรักความอบอุ่น ครูอาจารย์กระทำตนเสมือนนายปกครองบ่าว แทนที่จะเป็นพ่อแม่คนที่สองให้ความรักเมตตาเหมือนลูกเหมือนเครือญาติ ครูกลายเป็นศัตรูทางความคิดกับนักเรียนนักศึกษา

2. สภาพแวดล้อมของสถานศึกษา ทั้งอาคารเรียนและสิ่งแวดล้อมอื่น ๆ ไม่ทำให้เกิดความภาคภูมิใจ ไม่น่าอยู่มีแต่คนเกเร ซึ่งมีผลกระทบต่อจิตใจของนักเรียนนักศึกษา จึงเป็นแนวโน้มทางจิตใจให้เกิดการหนีออกจากโรงเรียน เหมือนการหนีออกจากบ้าน

ศิริวัฒน์ นิจนตร (2526-141) ศึกษาความรู้สึกแออัดต่อสภาพแวดล้อมของโรงเรียนกับกลุ่มนักเรียนวัยรุ่นที่เป็นกลุ่มในเขตกรุงเทพมหานคร มีจำนวนกลุ่มตัวอย่าง 1,122 คน โดยศึกษาส่วนประกอบสภาพแวดล้อมของโรงเรียน 3 ด้าน มีดังนี้ สภาพแวดล้อมทางกายภาพ หมายถึงสิ่งก่อสร้างวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ภายในโรงเรียน สภาพแวดล้อมทางสังคม คือ ปฏิสัมพันธ์ หรือการเกี่ยวข้องสัมพันธ์กันระหว่างบุคคลต่าง ๆ ภายในโรงเรียน ซึ่งหมายถึงบรรยากาศในโรงเรียนและสภาพแวดล้อมทางจิต หมายถึง ลักษณะการรับรู้ของบุคคลที่เกี่ยวข้องกับสิ่งต่าง ๆ ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่รู้สึกแออัด คือไม่สามารถหาช่องทางหรือทางออกที่ตนพอใจ โดยมีกลุ่มนักเรียนที่รู้สึกแออัดมากจะมีคะแนนความก้าวร้าวสูงกว่ากลุ่มนักเรียนที่รู้สึกแออัดน้อย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 จากผลการวิจัยนี้ทำให้ทราบสภาพแวดล้อมของโรงเรียนมีส่วนทำให้นักเรียนมีพฤติกรรมก้าวร้าวในระดับที่แตกต่างกัน โดยขึ้นอยู่กับนักเรียนสามารถหาช่องทางหรือมีทางเลือกที่ตนพอใจในสภาพแวดล้อมของโรงเรียนเพียงใด

อำไพ อินฟ้าแสง (อ้างถึง กมลวิทย์ โสภิกุล, 2533: 13-14) พบว่านักเรียนที่หนีโรงเรียน มีสาเหตุของพฤติกรรมเหมือนกับเด็กที่หนีออกจากบ้าน คือ เด็กอาจจะต้องการหนีจากสิ่งแวดล้อมที่จำเจอยู่กับกิจวัตรประจำวันเพียงเพราะต้องการเปลี่ยนแปลงบรรยากาศ หรือลดความเครียดที่มักเกิดขึ้นในระหว่างที่เขาอยู่ในบ้านหรือในโรงเรียน โรงเรียนไม่อาจให้ความสุขหรือความพอใจแก่เด็กจึงหนีโรงเรียนไปเล่นสนุกอย่างอื่น ซึ่งให้ความเพลิดเพลินเขาได้มากกว่า นอกจากนี้เด็กบางคนก็ชอบฝันกลางวัน หรือมีจินตนาการในเรื่องต่าง ๆ ในช่วงเวลาที่หลบหนีออกไปจากโรงเรียน สรุปได้ว่า เด็กหนีโรงเรียนก็เพราะเขาไม่ชอบไปโรงเรียน และตั้งใจหรือวางแผนไว้ว่าจะไปทำสิ่งที่สนุกกว่าการไปโรงเรียนนั่นเอง

โรงเรียนมีความสัมพันธ์กับการกระทำผิดของเด็กและเยาวชนอยู่มาก ทั้งในแง่ปัญหาที่โรงเรียนก่อขึ้นมาเองและในแง่ที่เกิดจากการสัมพันธ์ระหว่างเด็กและเยาวชนกับโรงเรียน สรุปข้อควรพิจารณาได้ 2 ประการคือ

ประการที่ 1 โรงเรียนขาดความสนใจที่จะแสวงหาแนวทางปฏิบัติเพื่อช่วยเหลือเด็กและเยาวชนให้อาชนะพลังที่จะชักนำเด็กและเยาวชนสู่การกระทำผิด

ประการที่ 2 โรงเรียนบางแห่งเป็นตัวการทางอ้อมให้เด็กและเยาวชนกระทำผิด ทั้งนี้เพราะโรงเรียนใช้วิธีที่ทำให้เด็กและเยาวชนประสบความล้มเหลวในการเรียนและเกิดความเบื่อหน่าย ขาดความเชื่อมั่น คิดว่าตนเองไม่เป็นที่พึงปรารถนา

ราศรี ธรรมนิติ (2524: 13) ยังได้แบ่งสาเหตุของการหนีโรงเรียนไว้ดังนี้ คือ

- โรงเรียนไม่มีบรรยากาศแห่งความรัก ความอบอุ่น
- โรงเรียนไม่มีสนามเด็กเล่นและเครื่องเล่น
- ครูไม่มีจิตวิทยา ไม่เข้าใจเด็ก ปกครองเด็กเข้มงวดหรือปล่อยปละ

ปนัดดา เพ็ชรสิงห์ (2530: 27-29) กล่าวว่า โรงเรียนเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้เด็กขาดเรียนเนื่องจากเด็กมาถึงโรงเรียน แล้วไม่ได้รับความอบอุ่นเพียงพอ โรงเรียนไม่จัดบริการหรือชักจูงเด็กให้รู้สึกอยากมาเรียน ปัญหาด้านนี้อาจสรุปได้ดังนี้

ก. ปัญหาการจัดโรงเรียน

โรงเรียนกวดขันระเบียบวินัยจนเกินไป เช่น เครื่องแบบของนักเรียน บางแห่งก็เน้นเรื่องระเบียบเล็ก ๆ น้อย ๆ ทำให้เด็กเกิดความรำคาญ และรู้สึกเบื่อที่จะมาโรงเรียน

โรงเรียนจัดกิจกรรมสำหรับเด็กไว้มากเกินไป หรือน้อยเกินไปไม่พอเหมาะกับความต้องการและความสนใจของเด็ก

จัดบริการไม่ดี เช่น บริการอาหารกลางวัน น้ำดื่ม ห้องสุขา ห้องพยาบาล ห้องสมุด สถานพักผ่อนหย่อนใจ เครื่องอุปกรณ์การศึกษา ซึ่งสิ่งเหล่านี้ทำให้เด็กรักโรงเรียน เห็นว่าการมาโรงเรียนสนุกกว่าอยู่ที่บ้านหรือการไปเที่ยวนอกบ้าน ดังนั้น หากโรงเรียนไม่สามารถจัดบริการเหล่านี้ได้จะทำให้เด็กเบื่อโรงเรียนและหนีโรงเรียนได้

โรงเรียนไม่ได้ปลูกฝังค่านิยมด้านกิจกรรม จริยธรรม ชนบธรรมเนียมประเพณี และวัฒนธรรมอันดีงามให้เกิดขึ้นในตัวเด็ก มุ่งให้ความรู้ด้านวิชาการเพียงอย่างเดียว ทำให้เด็กไม่สามารถเลือกพิจารณาได้ว่าสิ่งใดถูกต้อง ควรกระทำหรือไม่ควรกระทำอย่างไร เด็กจึงมีโอกาสที่จะประพฤติดังได้ง่าย เด็กจะไม่รักโรงเรียน ขาดเรียน และหนีโรงเรียนไปในที่สุด

ข. ปัญหาจากครู

ครูไม่เข้าใจว่าเด็กแต่ละวัยจะมีพฤติกรรมต่างกันอย่างไร จึงไม่อาจเป็นที่พึ่งหรือที่ปรึกษาของเด็กได้ เมื่อเด็กไม่เข้าใจครูก็จะทำตัวห่างเหินจากครูไป ซึ่งเป็นสาเหตุให้เด็กขาดเรียนได้เช่นเดียวกัน

จำนวนของครูไม่เพียงพอกับนักเรียน บางชั้นเรียนก็ไม่มีครูสอนประจำ ทำให้เด็กคิดว่าการมาโรงเรียนหรือไม่มาก็มีค่าเท่ากัน คือไม่ได้เรียนหนังสือ

ปัญหาครูเตรียมการสอนไม่ดี ไม่พยายามจัดบทเรียนให้เด็กเกิดความสนุกสนานในการเรียน ไม่ปรับปรุงความรู้ให้ทันสมัย ทำให้เด็กเบื่อหน่ายต่อการเรียนได้ง่าย

ครูให้เด็กทำงานมากเกินไป ซึ่งถ้าเด็กทำไม่ทันก็มักเกิดความกังวลกลัวถูกลงโทษ ก็เลยหลบเลี่ยงไม่ยอมมาโรงเรียนได้

ครูไม่สนใจ หรือติดตามดูว่าเด็กในชั้นเรียนของตนขาดเรียนหรือไม่ทำให้เด็กคิดว่า ถ้าหนีโรงเรียนไปครูก็คงไม่ทราบ

ครูดุเกินไป ไม่มีความเมตตากรุณา และขาดความเห็นอกเห็นใจเด็ก ทำให้เด็กระแวงอยู่ตลอดเวลา กลัวการลงโทษ มาเรียนด้วยความกังวลใจ วิธีการลงโทษแบบพรวดพราดหรือก็เป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้เด็กไม่กล้ามาโรงเรียน

ครูไม่ให้ความเป็นธรรมแก่เด็กเสมอหน้ากัน เลือกที่รักมักที่ชังเด็กจะเกิดความคลางแคลงใจในตัวครู เกิดปมด้อยว่าครูไม่รักซึ่งเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้เด็กบางคนเกลียดครูเกลียดโรงเรียน ขาดเรียนไปในที่สุด

ครูขาดการติดต่อประสานงานกับผู้ปกครอง เด็กบางคนหนีโรงเรียนไปเที่ยว เพราะเพื่อนชักชวนทางบ้านก็คิดว่ามาโรงเรียน ทางโรงเรียนก็คิดว่าเด็กอยู่กับบ้าน

ค. ปัญหาอื่น ๆ ที่มีผลกระทบต่อการศึกษา

ปัญหาเกี่ยวกับหลักสูตรที่ใช้กันอยู่ในปัจจุบัน ซึ่งไม่เอื้อต่อการนำไปใช้ในชีวิตประจำวันของเด็ก เมื่อได้รับความรู้ไปจากโรงเรียนแต่ไม่สามารถนำไปประกอบอาชีพได้เด็กก็อาจจะเบื่อหน่ายการเรียนได้

ปัจจัยที่โรงเรียนมีส่วนผลักดันให้เด็กกลายสภาพเป็นผู้กระทำผิด อาจสรุปได้คือ

1. เด็กขาดครูที่ดี
2. โรงเรียนมีอุปกรณ์การสอนต่าง ๆ ไม่เพียงพอ

3. เด็กไม่ได้รับความสนใจ และขาดการปฏิบัติอย่างใกล้ชิดเป็นรายบุคคล
4. เกิดการแบ่งแยกในกลุ่มนักเรียน เพราะความแตกต่างทางฐานะเศรษฐกิจ
5. โรงเรียนขาดหลักการและการบริการด้านสันตนาการ
6. เด็กขาดการปรึกษาและแนะแนว
7. นอกจากครูผู้สอนแล้ว โรงเรียนยังขาดนักวิชาชีพในสาขาวิชาอื่นที่เกี่ยวข้อง

Malfair (1976) ศึกษาทัศนคติต่อโรงเรียนในกลุ่มเยาวชนเกรทีที่ไม่เคยหนีโรงเรียน กลุ่มเยาวชนทั่วไปที่เคยหนีโรงเรียนและไม่เคยหนีโรงเรียนผลปรากฏว่า เยาวชนทั่วไปที่ไม่เคยหนีโรงเรียนมีทัศนคติต่อโรงเรียนไปในทางบวก กล่าวคือ มีความรู้สึกชอบโรงเรียน เห็นว่าโรงเรียนมีความจำเป็นต่อตนพยายามกระทำความดีอยู่ตลอดเวลา ให้ความร่วมมือในกิจกรรมต่าง ๆ เป็นอย่างดี สำหรับเยาวชนทั่วไปที่เคยหนีโรงเรียนและเยาวชนเกรทีที่ไม่เคยหนีโรงเรียน จะมีความรู้สึกที่ไม่ชอบโรงเรียนทั้ง ๆ ที่ตระหนักว่าโรงเรียนมีความจำเป็นต่อตนไม่กระทำความดี ไม่ให้ความร่วมมือในกิจกรรมต่าง ๆ ทั้งในโรงเรียนและนอกโรงเรียน

Thornburg (1975) ได้ทำการวิจัยทัศนคติต่อโรงเรียนกับกลุ่มนักเรียนที่มีปัญหาที่ออกจากโรงเรียนกลางคืน พบว่า มีนักเรียนร้อยละ 50 ของกลุ่มตัวอย่างมีทัศนคติที่ดีต่อโรงเรียน แต่อีกร้อยละ 24 แสดงทัศนคติที่ไม่ดีต่อโรงเรียนอย่างรุนแรง ซึ่งแสดงออกหลายลักษณะ เช่น เห็นว่าหลักสูตรการเรียนการสอนไม่มีประโยชน์ เบื่อการเรียน ครูผู้สอนเน้นเรื่องคะแนนมากเกินไป มีการลำเอียง และกฎข้อบังคับของโรงเรียนเข้มงวดเกินไป

นอกจากนี้ โทมัส และคอมบ์ (อ้างถึงใน อัจฉราพรรณ เทชะปุระ, 2524: 32) ได้อธิบายการกระทำผิดของเด็กในแง่พฤติกรรมศาสตร์ เกี่ยวกับความต้องการพื้นฐานของมนุษย์ เช่นการต้องการความรักความอบอุ่น ความต้องการความปลอดภัย หากเด็กไม่ได้รับสิ่งเหล่านี้ อาจแสวงหา โดยวิธีการต่าง ๆ ซึ่งอาจนำไปสู่การกระทำผิดได้เสมอ

สาเหตุที่เยาวชนนักเรียนมีพฤติกรรมกระทำผิดในกรณีต่าง ๆ นั้น นักศึกษาส่วนใหญ่ระบุว่าเพราะเยาวชนวัยรุ่นมีความรู้สึกว่าเหว่ ขาดที่พึ่งทางจิตใจ ไม่มีใครเหลียวแล จึงมีพฤติกรรมเบี่ยงเบนสู่การกระทำผิด

ฟิลิปส์ (อ้างถึงใน กำธร เสนจันทร์ฉิมไชย, 2539: 81) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความล้มเหลวในโรงเรียนกับพฤติกรรมที่เบี่ยงเบน ทั้งนี้ตามทฤษฎีวิวัฒธรรมของ

Albert Cohen ได้แบ่งตัวแปรออกเป็น 4 ตัวแปร ได้แก่ สถานภาพทางโรงเรียน (ความสำเร็จหรือความล้มเหลวในโรงเรียน) ความรู้สึกนึกคิดที่มีต่อโรงเรียน (ความชอบหรือไม่ชอบโรงเรียนการเข้าไปเกี่ยวข้องกับกลุ่มย่อยที่มีพฤติกรรมเบี่ยงเบน (การคบค้าสมาคมความสัมพันธ์กับเพื่อนที่มีพฤติกรรมเบี่ยงเบน) พฤติกรรมการกระทำผิดต่อระเบียบวินัยในสถานศึกษา (การหนีเรียน การถูกให้ออกจากห้องเรียน การเสเพลสิ่งเสพติด ความก้าวร้าว) ฟิลิปส์พบว่าสถานภาพโรงเรียนความรู้สึกนึกคิดที่มีต่อโรงเรียน ส่งผลเกี่ยวข้องกับสัมพันธ์กับการเข้าไปเกี่ยวข้องกับกลุ่มย่อยที่มีพฤติกรรมเบี่ยงเบน อันจะนำเด็กและเยาวชนไปสู่การกระทำผิดระเบียบวินัยและข้อบังคับมากที่สุด

จากสาเหตุการกระทำผิดของนักเรียน นักศึกษา ในสถาบันการศึกษา อาจกล่าวสรุปได้ว่า ครู สภาพสิ่งแวดล้อมภายในโรงเรียน กิจกรรมเสริมหลักสูตร การปลูกฝังจริยธรรม การลงโทษ มีส่วนผลักดันให้นักเรียน นักศึกษากระทำผิด ในงานวิจัยครั้งนี้ จึงสนใจที่จะศึกษาองค์ประกอบทางสถาบันการศึกษา จะมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของนักศึกษาในการกระทำผิดกฎระเบียบของโรงเรียนอย่างไรบ้าง

4. แนวคิดเชิงทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการอธิบายการยับยั้งการกระทำผิดของนักเรียนนักศึกษา

ในการศึกษาครั้งนี้ ได้นำเอาแนวคิดเชิงทฤษฎีทางสังคมวิทยาเป็นหลักในการอธิบายการยับยั้งการกระทำผิด ซึ่งมี 2 ทฤษฎีหลักคือทฤษฎีเกี่ยวกับโครงสร้างทางสังคม และกลุ่มทฤษฎีที่มีแนวคิดหลักอยู่ที่ “การควบคุมทางสังคม” ซึ่งจะกล่าวถึงดังนี้

ทฤษฎีเกี่ยวกับโครงสร้างทางสังคม ซึ่งกล่าวถึงระบบโครงสร้างของสังคมอันเป็นตัวกำหนดให้เกิดอาชญากรรม กล่าวคือ

Emile Durkhiem (อ้างถึงใน กมลวิทย์ โสภิกุล, 2533: 15-17) กล่าวว่า การกระทำผิดเป็นเรื่องปกตินิสัยของมนุษย์ เมื่อใดก็ตามที่บรรทัดฐานของสังคมไม่สามารถควบคุมการกระทำของมนุษย์หรือไม่สามารถที่จะตอบสนองความต้องการทางสังคม (Social Needs) ของบุคคล หรือกลุ่มบุคคลใด ๆ ได้แก่ การล่วงละเมิดบรรทัดฐานทางสังคมจะเกิดขึ้นและจะนำไปสู่การกระทำผิดอย่างรวดเร็ว และจากแนวความคิดของ Emile Durkhiem นี้ Robert K. Merton (1966: 97) ซึ่งได้คิดทฤษฎีสภาพไร้บรรทัดฐาน (Theory of Anomie) ซึ่งเป็นทฤษฎี

ที่ขยายแนวความคิดของ Durkhiem โดยแบ่งความต้องการหรือชีวิตทางสังคมมนุษย์ออกเป็น 2 ด้าน คือโครงสร้างทางวัฒนธรรมและโครงสร้างทางสังคม

โครงสร้างวัฒนธรรมประกอบด้วยเป้าหมาย (Goals) แบบบรรทัดฐาน (Norms) ของแต่ละบุคคล ส่วนโครงสร้างทางสังคมประกอบด้วย รูปแบบของความสัมพันธระหว่างบุคคล ซึ่งมีระดับความสัมพันธ์กันตามลำดับชั้น ซึ่งวัดกันโดยความมั่งคั่ง อำนาจ และเกียรติยศ เมื่อใดก็ตามที่ความสัมพันธ์ระหว่างเป้าหมายที่ต้องการกับความชอบธรรมของวิธีการในการที่จะใช้บรรทัดฐานทางสังคมไม่สามารถที่จะควบคุมพฤติกรรมของบุคคลให้อยู่ในกรอบได้ ก็จะทำให้เกิดสภาวะการณ์ที่ Merton เรียกว่า ความกดดันที่ก่อให้เกิดพฤติกรรมเบี่ยงเบนขึ้น ความกดดันนั้นเกิดขึ้นเนื่องจากโอกาสที่แตกต่างกันของบุคคลในการที่บรรลุถึงเป้าหมายหรือความคาดหวังของบุคคลนั้น ๆ

โดยสรุปก็คือ สังคมมีโครงสร้าง 2 ประการ ได้แก่ ประการแรก คือ จุดหมายปลายทางทางวัฒนธรรม Cultural goals และประการที่สองก็คือ วิธีทางที่จะไปสู่จุดมุ่งหมายนั้นในวิถีที่สังคมยอมรับว่าถูกต้อง (Institutionalized means) ฉะนั้นบุคคลแต่ละคนจะต้องปรับตัวเมื่อมีความขัดแย้งคับข้องใจเกิดขึ้น โดย Merton ได้สรุปเป็นตารางดังนี้คือ

แบบของการปรับตัวของบุคคล

ประเภทแบบการปรับตัว	จุดมุ่งหมายที่วัฒนธรรมทางสังคมต้องการ	วิถีทางที่สังคมยอมรับ
1. คล้อยตาม (Conformity)	+	+
2. คิดทางใหม่ (Innovation)	+	-
3. เจ้าพิธีการ (Ritualism)	-	+
4. ถอยหนี (Retrealism)	-	-
5. ปฏิวัติ (Rebellion)	±	±

หมายเหตุ + ยอมรับ

- ไม่ยอมรับ

± ไม่ยอมรับค่านิยมเดิมแต่ใช้ค่านิยมใหม่เข้าไปแทนที่

จากตารางสามารถอธิบายได้ดังนี้ คือ

แบบปรับตัวประเภทที่ 1 เป็นพวกคล้อยตามสังคมและเป็นพวกที่สังคมต้องการ กล่าวคือ การมีจุดมุ่งหมายตามสังคมต้องการและด้วยวิธีทางที่สังคมต้องการอีกด้วย

แบบปรับตัวประเภทที่ 2 เป็นพวกที่ยอมรับจุดหมายตามสังคม แต่อาจจะเนื่องด้วยวิธีทางที่สังคมมีไว้ นั้น ปิดกั้นสำหรับเขา เขาจึงต้องหาหนทางใหม่ที่จะไปสู่จุดหมายตามที่สังคมต้องการ ฉะนั้น ถ้าหากพวกนี้ใช้วิธีการที่ผิดกฎหมาย พวกนี้ก็อาจจะกลายเป็นผู้กระทำผิดหรือเป็นผู้ที่มีพฤติกรรมเบี่ยงเบนได้

แบบปรับตัวประเภทที่ 3 เป็นแบบปรับตัวที่ชอบละทิ้งหรือลดจุดหมายที่สังคมมีให้ต่ำลง แต่ในขณะที่เดียวกันก็ยึดมั่นวิธีทางที่สังคมยอมรับว่าถูกต้อง พวกนี้มักชอบความมั่นคงและไม่กล้าเสี่ยง

แบบปรับตัวประเภทที่ 4 เป็นพวกถอยหนี คือ พวกที่ละทิ้งค่านิยมทางสังคมและวิธีการที่สังคมยอมรับ คือไม่มีทั้งจุดหมายและไม่เห็นความสำคัญของวิธีการที่ถูกต้องตามสังคมอีกด้วย พวกนี้ได้แก่ พวกนอกกฎหมาย ผู้ติดยาเสพติด ดัดเหล้า หรือพวกโรคจิตอื่น ๆ

แบบปรับตัวประเภทสุดท้ายนั้น เป็นพวกที่นำตนไปสู่นอกโครงสร้างของสังคมไม่ยอมรับ หรือไม่เห็นด้วยกับจุดหมายและวิธีการของสังคมที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน แต่ต้องการแสวงหาสร้างค่านิยมหรือโครงสร้างใหม่ และใช้วิธีการใหม่ในการบรรลุจุดประสงค์นั้น เพราะจุดหมายที่สังคมมีอยู่และวิธีการที่มีในสังคมนั้น ไม่อาจทำให้เขาประสบความสำเร็จได้ พวกนี้อาจเป็นพวกปฏิบัติ พวกที่แยกกลุ่มเป็นแก๊งที่มีค่านิยมและวิธีทางใหม่ เป็นวัฒนธรรมของตนเอง

กล่าวโดยสรุป ทฤษฎีเกี่ยวกับโครงสร้างทางสังคมสามารถนำมาอธิบายสาเหตุและแนวทางป้องกันหรือยับยั้งการกระทำผิดของนักศึกษาอาชีวะ ในสถาบันการศึกษาได้ โดยมองว่า สถาบันการศึกษาเป็นหน่วยหนึ่งของสังคมที่คอยควบคุมพฤติกรรมของนักศึกษาให้อยู่ในกรอบของบรรทัดฐานทางสังคม นักศึกษาจะประพฤติปฏิบัติสิ่งที่ดี หรือไม่ดี ย่อมขึ้นอยู่กับแนวทางวัฒนธรรมของสถาบันการศึกษา

กลุ่มทฤษฎีที่มีแนวคิดหลักอยู่ที่ “การควบคุมทางสังคม”

1. ทฤษฎีการควบคุมทางสังคม หรือทฤษฎีพันธทางสังคม
(Social Control Theory or Social Bond Theory)
2. ทฤษฎีการยับยั้ง (Containment Theory)
3. ทฤษฎีการยับยั้งการกระทำผิด (Deterrence Theory)

กลุ่มทฤษฎีที่มีแนวคิดหลักอยู่ที่การควบคุมทางสังคม

กลุ่มทฤษฎีการควบคุมทางสังคม แตกต่างจากกลุ่มทฤษฎีความแตกต่างในการคบค้าสมาคม ที่อธิบายพฤติกรรมเบี่ยงเบนอย่างน้อย 2 ประการคือ ในประการแรกนั้น ในขณะที่กลุ่มทฤษฎีความแตกต่างในการคบค้าสมาคมมุ่งอธิบายว่า “อะไรคือสาเหตุของพฤติกรรมเบี่ยงเบน?” แต่กลุ่มทฤษฎีการควบคุมทางสังคมกลับพยายามศึกษาว่า “อะไรทำให้เกิดความกลมเกลียว ความลสรอยกัน หรือการยอมรับ และปฏิบัติตามบรรทัดฐาน ในสังคมหรืออะไรเป็นสิ่งที่ยับยั้งไม่ให้เกิดพฤติกรรมเบี่ยงเบน” นักทฤษฎีหลายท่านในกลุ่มนี้กล่าวว่า หากเราสามารถค้นหาสาเหตุที่ทำให้เกิดการปฏิบัติตามบรรทัดฐานได้ เราก็จะสามารถพบสาเหตุของพฤติกรรมเบี่ยงเบนได้อย่างอัตโนมัติ นั่นก็หมายความว่า การขาดปัจจัยที่ทำให้เกิดการปฏิบัติตามบรรทัดฐานในสังคม ก็คือสาเหตุที่ทำให้เกิดพฤติกรรมเบี่ยงเบนนั่นเอง

ประการที่สอง Differential Association Theories ต่างก็ปฏิเสธความคิดของฟรอยด์ที่เชื่อว่า “พฤติกรรมเบี่ยงเบนสามารถเกิดขึ้นตามธรรมชาติหรือเกิดขึ้นเองตั้งแต่เกิด เนื่องจากเป็นแรงขับชนิดหนึ่ง (impulse)” แต่พวกเขากลับกล่าวว่าพฤติกรรมเบี่ยงเบนเกิดขึ้น เนื่องจากภาวะสังคมที่ไร้บรรทัดฐานหรือเกิดจากการเรียนรู้ของแต่ละบุคคล ในทางตรงข้ามนักทฤษฎี Social Control Theory ส่วนใหญ่ยอมรับแนวความคิดของฟรอยด์ในระดับหนึ่งโดยโต้แย้งว่าพฤติกรรมเบี่ยงเบนไม่จำเป็นต้องเกิดจากการเรียนรู้ แต่พฤติกรรมเบี่ยงเบนจะเกิดขึ้นตามธรรมชาติ หากปราศจากการควบคุมที่เหมาะสม (Alex Thio, 1978; Hirschi Travis, 1982; 1969)

Social Control Theory จึงมีข้อสมมติฐานเบื้องต้นว่า ตามธรรมชาติแล้วมนุษย์จะมีพฤติกรรมเบี่ยงเบนไม่ชอบทำอะไรตามบรรทัดฐานกฎเกณฑ์ เว้นจะมีบางสิ่งมายับยั้งบางสิ่งที่ว่านั่นก็คือ “ความผูกพัน” (bonds) กับสถาบันทางสังคม ที่ยับยั้งไม่ให้คุณคนละทำผิด เมื่อความผูกพันดังกล่าวที่เป็นการควบคุมทางสังคมเสื่อมสลายหรืออ่อนแอลงจะทำให้มนุษย์ขาดสิ่งยับยั้ง จึงมีอิสระที่จะกระทำผิด

1. Social Bond Theory (Hirschi, 1969)

Travis Hirschi เป็นนักทฤษฎีการควบคุมทางสังคมอีกคนที่เสนอว่า “พันธะผูกพันกับสังคม” (bonds) เป็นปัจจัยที่ทำให้เกิดการยอมรับและปฏิบัติตามบรรทัดฐาน (conformity) ตรงข้ามหากพันธะผูกพันนั้นอ่อนลงหรือเสื่อมสลาย คนเราก็จะแสดงพฤติกรรม

เบี่ยงเบน จากทฤษฎีพันธะทางสังคม (Social Bond Theory) ซึ่งเขียนโดย Travis Hirschi ในหนังสือเรื่อง Causes to Delinquency (1969) เป็นทฤษฎีหนึ่งในบรรดาทฤษฎีที่ว่าด้วยพฤติกรรมเบี่ยงเบน ซึ่งตามแนวคิดของทฤษฎีนี้ได้กล่าวว่า ตามธรรมชาติของมนุษย์ และสิ่งมีชีวิตนั้นมีลักษณะที่จะปฏิบัติตนเบี่ยงเบน หรือขัดกับความคาดหวังของสังคมอยู่แล้ว พฤติกรรมเบี่ยงเบนเกิดขึ้นเนื่องจากการที่บุคคลขาดความผูกพัน (bond or ties) กับสังคม แต่มีสิ่งที่ยับยั้งควบคุมไม่ให้นักโทษกระทำผิด หรือแสดงพฤติกรรมเบี่ยงเบนออกมา นั่นก็คือ

“ความผูกพันทางสังคม” (Social Control or Social Bonds)

Hirschi ได้มองความสัมพันธ์เดียวกันนี้จากจุดยืนทางจิตวิทยาว่าคนเราผูกพันตัวเองเข้ากับสังคมได้อย่างไร ซึ่ง Hirschi กล่าวว่า มีอยู่ 4 หนทางที่คนเราผูกพันตนเอง (bond to) เข้ากับสังคมและหลีกเลี่ยงการแสดงพฤติกรรมเบี่ยงเบน (หรือกล่าวได้อีกนัยหนึ่งว่ามี 4 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการกระทำผิด ซึ่งแต่ละปัจจัยก็สามารถส่งผลต่อการกระทำผิดได้อย่างเป็นเอกเทศไม่ขึ้นต่อกันความผูกพันทางสังคมดังกล่าวนี้มีอยู่ 4 องค์ประกอบคือ

- 1.1 ความรู้สึกผูกพันกับบุคคลอื่น (Attachment)
- 1.2 การมีข้อผูกมัดหรือการมีพันธสัญญาต่อเป้าหมายที่ดีในอนาคต (Commitment)
- 1.3 การเข้าเกี่ยวข้องกับกิจกรรมที่สังคมยอมรับ (Involvement)
- 1.4 ความเชื่อในค่านิยมและบรรทัดฐานทางสังคม (Belief)

เมื่อใดก็ตามที่ความผูกพันทางสังคมหรือสถาบันทางสังคมที่มีหน้าที่ตามองค์ประกอบทั้ง 4 ในการควบคุมพฤติกรรมเบี่ยงเบนอ่อนแอลงหรือเสื่อมสลายลง ก็จะทำให้บุคคลกระทำความผิดหรือแสดงพฤติกรรมเบี่ยงเบนได้ ซึ่งความผูกพันทางสังคมดังกล่าวข้างต้นมีความหมาย และรายละเอียดดังนี้คือ ความหมายของแต่ละองค์ประกอบของความผูกพันกับสังคม (Social bonds)

1.1 ความรู้สึกผูกพันกับบุคคลอื่นในสังคม (Attachment)

คือการที่บุคคลมีความ “ผูกพันทางความรู้สึก” (affective ties) และใส่ใจต่อความรู้สึกของผู้อื่นที่เป็นบุคคลนัยสำคัญ (significant others) หรือสถาบัน นอกจากเป็นความผูกพันทางจิตใจแล้วยังเป็นความรู้สึกรับผิดชอบชั่วดี (Superego or Conscience) อันเป็นความรู้สึกที่มีลักษณะของการคำนึงถึงผลประโยชน์ของบุคคลอื่น หรือของสังคมส่วนรวมมาก

กว่าผลประโยชน์ส่วนตัว ลักษณะเช่นนี้เป็นการซึมซับหรือรับเอาบรรทัดฐานทั้งค่านิยมทัศนคติ โดยเฉพาะความคาดหวังของสังคมเข้าไปในตัวบุคคล (internalization of norms) ดังนั้นเมื่อบุคคลมีความรู้สึกผูกพันดังกล่าว บุคคลนั้น ๆ ก็ยากที่จะมีพฤติกรรมเบี่ยงเบนได้ ความรู้สึกผูกพันดังกล่าวอาจเป็นความผูกพันต่อบิดามารดาเพื่อนครูอาจารย์ หรือสถาบันต่างๆ เช่น สถานศึกษา สถานที่ทำงาน เป็นต้น เหล่านี้เป็นองค์ประกอบที่มีความสำคัญมากที่สุดในการผูกพันทางสังคมที่ประกอบไปด้วยมิติทางจริยธรรมที่ยับยั้งไม่ให้เกิดการกระทำผิด (ไม่ว่าบุคคลจะรู้สึกว่าได้ประโยชน์จากการปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ของสังคมหรือไม่ก็ตาม)

Hirschi ได้ศึกษาพบว่า แหล่งของความรู้สึกผูกพันที่มีอิทธิพลต่อการควบคุมหรือยับยั้งการกระทำผิดของวัยรุ่นมี 3 แหล่งคือ บิดามารดา โรงเรียนกับเพื่อน และ ความผูกพันต่อบุคคลหรือแหล่งดังกล่าวมีความสัมพันธ์เชิงลบกับพฤติกรรมเบี่ยงเบน

Hirschi ได้กล่าวว่า เด็กวัยรุ่นที่มีความรู้สึกผูกพันอยู่กับบิดามารดาของเขาจะมีโอกาสที่จะก้าวเข้าไปสู่สถานการณ์ของการกระทำผิดได้น้อย จากผลงานวิจัยที่ผ่านมาของ Hirschi ได้ชี้ให้เห็นว่า เด็กวัยรุ่นที่มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับบิดามารดามากเท่าไร นั้นหมายถึงเขาก็จะมีความผูกพันและยึดถือหรือเห็นแก่บิดามารดาของเขามากขึ้นเท่านั้น และโอกาสที่เขาจะกระทำผิดก็ต่ำลง เพราะเด็กวัยรุ่นได้ใช้เวลาส่วนมากของเขาอยู่กับบิดามารดา ซึ่งการใช้เวลาของเด็กวัยรุ่นเช่นนี้อาจเรียกได้ว่าเป็นองค์ประกอบย่อยอันหนึ่งในการป้องกันการกระทำผิด นอกจากนี้ Hirschi ยังได้กล่าวว่าเด็ก ๆ ที่มีความรู้สึกผูกพันกับบิดามารดามากเท่าไร เด็กวัยรุ่นก็จะยิ่งผูกพันอยู่กับความคาดหวังของบิดามารดามากขึ้นเท่านั้น และเขาก็จะยิ่งผูกพันกับการปฏิบัติตามบรรทัดฐานของระบบสังคมต่อไป

Hirschi ศึกษาพบว่า ครอบครัวแตกแยกมีความสัมพันธ์กับการกระทำผิดของเด็ก (แต่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ในระดับต่ำ) สิ่งแวดล้อมในครอบครัวจะเป็นต้นตอของความรู้สึกผูกพันเนื่องจากบิดามารดาจะเป็นตัวแบบบทบาท และสอนเด็กถึงพฤติกรรมที่จะถูกยอมรับในสังคม ในกรณีของเด็กวัยรุ่น พวกเขาจะแสดงออกทางความรัก และความเคารพต่อบิดามารดา การเป็นมิตรกับคนอื่น ๆ การทำงานหนักเพื่อทักษะภูมิปัญญา เป็นต้น อันนำไปสู่ความรู้สึกผูกพันต่อโรงเรียน ความรัก ชอบ ภูมิใจในโรงเรียน ในการวิจัยของ Hirschi ได้ถามถึงว่านักเรียนใส่ใจกับความคิดต่าง ๆ ที่ครูมีต่อนักเรียนเองหรือไม่? คำถามประโยคนี้เป็นคำถามหลักที่ใช้วัดความรู้สึกผูกพันที่มีต่อบุคคลอื่น ๆ ซึ่งจากผลงานวิจัยของเขาได้แสดงให้เห็นว่า เด็กนักเรียนชายที่ไม่ค่อยสนใจว่าครูจะคิดอย่างไรเกี่ยวกับเขานั้นจะมีโอกาสกระทำผิดได้มากกว่า ซึ่งมีความสัมพันธ์กันในระดับสูง

1.2 การมีข้อผูกมัดหรือการมีพันธะสัญญาต่อเป้าหมายที่ดี (Commitment)

นอกจากปัจจัยด้านความรู้สึกผูกพันกับสังคมแล้ว ทฤษฎีพันธะทางสังคม ยังให้ความสำคัญ “การมีพันธะต่อเป้าหมายในอนาคต” ซึ่งเป็นเรื่องของการคำนึงถึงต้นทุนและผลประโยชน์จากการที่บุคคลนำเวลา พลังงาน กำลังกาย กำลังใจความรู้ความสามารถของตนเองเข้าไปใช้ในกิจกรรมใด ๆ พร้อมกับการคำนึงถึงเป้าหมาย คือ รายได้ ชื่อเสียง เกียรติยศ หรือผลประโยชน์อื่น ๆ ที่คาดว่าจะได้จากการกระทำใด ๆ ที่ตนเองได้กระทำลงไปนั่นเอง การที่บุคคลใช้เวลาและพลังงานของตนเองไปในการกระทำที่เป็นที่ยอมรับ เช่น ในการศึกษาการทำงาน การพัฒนาทักษะทางอาชีพ ความทะเยอทะยานในอาชีพการงาน การสร้างธุรกิจการค้า หรือการสร้างชื่อเสียง ในประเด็นนี้จึงเกี่ยวข้องกับการมีเป้าหมายที่ดีและเป็นเป้าหมายที่สังคมยอมรับ โดยเฉพาะการมีเป้าหมาย คือ ความทะเยอทะยานในอาชีพ หรือในการศึกษา หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งคือ การที่บุคคลใดได้ทุ่มเทความตั้งใจในพัฒนาการตนเองให้เจริญรุ่งเรืองแล้ว ความคิดที่จะกระทำผิดหรือเบี่ยงเบนไปจากบรรทัดฐานก็จะลดน้อยลง ในทางตรงข้ามบุคคลที่พฤติกรรมละเมิด บรรทัดฐาน เช่น เป็นนักเที่ยว นักดื่มสุรา หรือสิ่งเสพติดต่าง ๆ ก็จะมี ความมุ่งมั่นน้อยต่อเป้าหมายในอนาคต การคำนึงถึงความคุ้มค่าของผลประโยชน์หรือจากต้นทุนนี้ จะเกิดขึ้นทั้งในการปฏิบัติตนตามบรรทัดฐานหรือกฎเกณฑ์ของสังคม รวมทั้งเกิดขึ้นในการปฏิบัติตนเบี่ยงเบนจากบรรทัดฐานหรือกฎเกณฑ์ทางสังคมด้วย เนื่องจากบุคคลจะคำนึงถึงความคุ้มค่าระหว่างผลประโยชน์และต้นทุนของการกระทำ นั้นย่อมหมายความว่าถ้าบุคคลพิจารณาแล้วว่าจะได้รับประโยชน์จากระเบียบกฎเกณฑ์ของสังคม คนเราก็จะปฏิบัติตามระเบียบกฎเกณฑ์เหล่านั้น แต่ถ้าต้องกระทำตามหรือปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ของสังคมแล้ว จะให้ผลประโยชน์ หรือผลกำไรน้อยกว่าสิ่งต่าง ๆ ที่บุคคลต้องลงทุนไป บุคคลก็จะไม่ปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ของสังคม และจะล่องละเมิดกฎเกณฑ์ของสังคมเพื่อให้ได้สิ่งที่ตนเองต้องการ นั่นคือการตัดสินใจที่จะกระทำผิดนั้นก็เป็น การไตร่ตรองอย่างสมเหตุสมผลแล้ว เช่นนั้น Hirschi ได้ยกตัวอย่างบุคคลที่ผูกมัดตน (committed) กับบรรทัดฐานของสังคมจะเล็งเห็นว่าการเสี่ยงกับการติดคุก 1-10 ปี สำหรับการฉ้อโกงเงิน 10 ดอลลาร์นั้นเป็นเรื่องที่ไม่น่าเสี่ยง เพราะบุคคลนั้นจะพิจารณาแล้วว่าต้นทุนหรือความเสี่ยงกับการติดคุกนั้นมีค่าสูงกว่าเงิน 10 ดอลลาร์ที่ตัวเองจะฉ้อโกงไปไม่คุ้มกัน ซึ่งก็หมายความว่าเขาจะไม่ฉ้อโกงเพราะไม่คุ้มกับที่จะต้องติดคุก มิใช่เรื่องเฉพาะเวลาปัจจุบันเท่านั้น ยังมีเรื่องของเวลาในอนาคตเข้ามาเกี่ยวข้องด้วย คือ หากบุคคลคิดถึงประโยชน์ที่จะได้รับ (stake) ในอนาคตที่คุ้มค่าแล้ว บุคคลก็จะยอมปฏิบัติตามระเบียบกฎเกณฑ์ของสังคมขณะนี้ด้วย ตัวอย่างเช่น นักเรียนที่มีความทะเยอทะยานหรือความมุ่งมั่นที่จะได้รับความสำเร็จในอาชีพการงาน และความมีชื่อเสียงในอนาคต บุคคลที่

จะยอมปฏิบัติตามกฎระเบียบของสถานศึกษา และมีความขยันหมั่นเพียร เพื่อให้บรรลุถึงสิ่งที่ตนเองปรารถนาในอนาคต กล่าวคือ เมื่อเด็กที่มีความคาดหวัง (prospects) ที่จะได้รับความสำเร็จหรือความก้าวหน้าทางการศึกษาหรืออาชีพย่อมมองเห็นประโยชน์ ที่จะได้รับจากการปฏิบัติตามบรรทัดฐานสูงกว่าเด็กที่ไม่มีความคาดหวังดังกล่าว หรือกล่าวได้อีกนัยหนึ่งว่า เด็กที่ไม่กระทำผิด (คือเด็กดี) นั้นเป็นผู้ที่ปฏิบัติตามบรรทัดฐานของกลุ่มของสังคม เพราะมองเห็นประโยชน์ที่จะได้รับจากการปฏิบัติตามบรรทัดฐาน การที่พวกเขามองเห็นประโยชน์ที่จะได้รับจากการปฏิบัติตามบรรทัดฐาน หรือจากเป้าหมายอื่นใดของสังคม ส่วน Hinderlang ได้ให้รายละเอียดเพิ่มเติมเกี่ยวกับเรื่องนี้ว่า สำหรับนักเรียนที่มองเห็นประโยชน์ที่จะได้รับจากผลการเรียนอันถือว่าการลงทุนอย่างหนึ่ง กลุ่มนี้จะมองว่าการกระทำผิดเป็นการเสี่ยงและมองว่าการกระทำผิดจะเป็นสิ่งที่ทำให้ผลการเรียนเสียไป เป็นผลให้มีแนวโน้มในการกระทำความผิดตรงข้ามกับนักเรียนวัยรุ่นที่มีความปรารถนาทางการศึกษาต่ำ จะไม่ผูกพันหรือสนใจต่อความก้าวหน้าทางการศึกษาและความก้าวหน้าในอาชีพการงาน จึงมีโอกาสกระทำความผิดมากกว่า

1.3 การเข้าเกี่ยวข้องกับกิจกรรมที่สังคมยอมรับ (Involvement)

หมายถึง การหมกมุ่นหรือทุ่มเทเวลาให้หมดไปกับกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง ข้อสมมตินี้เป็นข้อสมมติฐานเบื้องต้น ที่ยึดถือใช้ร่วมกันอย่างกว้างขวางในหมู่นักวิชาการที่เกี่ยวข้องว่า ถ้าบุคคลใดหมกมุ่นทุ่มเท อยู่กับการทำในสิ่งที่ดี หรือการกระทำต่าง ๆ อันเป็นไปตามระเบียบบรรทัดฐานของสังคมแล้ว เขาก็จะไม่มีเวลาหรือโอกาสที่จะไปกระทำผิดหรือแม้แต่การกระทำผิดได้เลยเนื่องจากเวลาเป็นสิ่งที่จำกัด คนเราไม่สามารถจะกระทำอะไรได้พร้อมกันในหลายลักษณะ ฉะนั้นจึงเห็นว่าการที่บุคคลทุ่มเทเกี่ยวข้องกับกิจกรรมหรือการกระทำตามแบบแผนที่สังคมยอมรับ ย่อมช่วยลดโอกาสหรือยับยั้งไม่ให้คุณคนกระทำผิดได้อย่างหนึ่ง ซึ่ง Sutherland ก็ยืนยันในความจริงข้อนี้ โดยเขากล่าวว่าพฤติกรรมที่สังคมยอมรับจะกินเวลาของคุณคนให้หมดไป ซึ่งก็เท่ากับเป็นการป้องกันบุคคลไม่ให้มีเวลาไปคบค้าหรือติดต่อกับเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมที่เป็นการกระทำความผิดการเกี่ยวข้องนี้จึงหมายถึง การที่บุคคลเข้ามีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ที่สังคมยอมรับซึ่งนำไปสู่สถานภาพและความสำเร็จตามค่านิยมของสังคม และความสัมพันธ์ของพวกเขาต่อเป้าหมายในอนาคตนี้จึงเป็นสิ่งสำคัญในการป้องกันการกระทำผิด (Wiatrowsk, 1981)

1.4 ความเชื่อในกฎเกณฑ์ของสังคม (Beliefs)

ปัจจัยอีกประการหนึ่ง ซึ่งถูกเสนอว่ามีผลต่อพฤติกรรมเบี่ยงเบนของนักเรียนก็คือ การมีความเชื่อถือในกฎเกณฑ์ทางสังคม การมีทัศนคติที่ดีต่อกฎเกณฑ์ทางสังคม อันเป็นเรื่องของการยอมรับค่านิยม หรือความเชื่อในเรื่องศีลธรรมที่ใช้ร่วมกันในสังคม (The Central Social Value System) ตาม Social Control Theory ถือว่าบุคคลในสังคมมีความแตกต่างกันในเรื่องของระดับหรือขนาดของความเชื่อของ “ความถูกต้องทางจริยธรรม” กฎเกณฑ์หรือบรรทัดฐานของสังคม โดยมีข้อเสนอว่า ยิ่งคนเรามีความเชื่อถือในค่านิยมและบรรทัดฐานของสังคมน้อยลงเท่าไรเขาก็ยังมีแนวโน้มที่จะละเมิดกฎเกณฑ์ของสังคมหรือมีการกระทำผิดมากขึ้น

Hirschi กล่าวว่า การมีความเชื่อหรือเชื่อถือ หรือยอมรับบรรทัดฐานกฎเกณฑ์ของสังคมก็คือ การยอมรับหรือมีความเชื่อต่อความหมายในทางไม่เห็นด้วยกับการละเมิดกฎหมาย (Hirschi, 1969: 202) เพราะบรรทัดฐานหรือกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ของสังคมก็คือการให้ความหมาย (definition) ที่ยึดถือร่วมกันของคนในสังคม เพราะฉะนั้นการละเมิดบรรทัดฐานหรือกฎเกณฑ์ของสังคมคือการละเมิดความหมายที่ใช้ร่วมกันของสังคม หรือการทำอะไรที่ตรงกันข้ามกับความประสงค์หรือเจตนารมณ์ และความคาดหวังของคนอื่น ๆ ในสังคม (Hirschi, 1969: 18)

ตามแนวความคิดของ Social control theory ถือว่าการให้ความหมายไปในทางเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยต่อตัวบทกฎหมายหรือกฎเกณฑ์นั้น จะเป็นเครื่องสะท้อนหรือเป็นตัวชี้ของระดับความเชื่อที่มีต่อความถูกต้องทางจริยธรรมของกฎเกณฑ์หรือต่อบรรทัดฐานของสังคมนั้นเอง (Matsueda, 1982: 490) Social control theory ยังมองต่อไปว่า การยอมรับความหมาย ในทางเห็นด้วยกับการละเมิดกฎหมายหรือบรรทัดฐาน คือการปลดปล่อยหรือเปิดโอกาส (แต่ไม่ใช่ตัวกำหนด) ให้บุคคลละเมิดกฎหมายหรือบรรทัดฐาน เมื่อเขามองเห็นว่าการล่วงละเมิดกฎหมายหรือบรรทัดฐานจะเป็นประโยชน์ต่อตัวเขาที่จะทำเช่นนั้น (Hirschi, 1969: 202) การมองในลักษณะเช่นนี้ย่อมเท่ากับเป็นการมองว่า ความเชื่อเป็นองค์ประกอบที่มีความสัมพันธ์กับองค์ประกอบการผูกมัดอันเป็นการมองถึงประโยชน์ที่จะได้รับจากการกระทำ ดังที่กล่าวมาแล้วด้วย เพราะลำพังการยอมรับความหมายในทางเห็นด้วยกับการละเมิดกฎหมายเพียงอย่างเดียวอาจจะไม่ทำให้เกิดการกระทำผิด ถ้าหากบุคคลมองไม่เห็นประโยชน์ที่จะได้รับจากการละเมิดกฎหมายหรือบรรทัดฐานนั้น

Hirschi ยังมีความคิดเห็นว่า (การที่เด็กมี) ความรู้สึกผูกพันต่อบิดามารดานั้นจะก่อให้เกิดความรู้สึกเป็นอย่างมากในอันที่จะยอมรับ เชื่อฟังบุคคลต่าง ๆ ที่อยู่

สถานภาพบทบาทหรือตำแหน่งตามที่บรรทัดฐานของสังคมกำหนดเช่น เป็นลูกย่อมเชื่อฟังหรือ ยอมรับความคิดเห็นค่านิยมของบิดามารดา นักเรียนย่อมจะต้องเชื่อฟังหรือยอมรับค่านิยม ความคิดเห็นของครูหรือของโรงเรียน เป็นต้น และจะยอมรับความเชื่อว่า บรรทัดฐานของสังคม เป็นเครื่องผูกมัดและยับยั้งการกระทำของบุคคล ดังนั้น ความรู้สึกผูกพันต่อบุคคลอื่น ๆ ตาม บรรทัดฐานของสังคม และความเชื่อในความถูกต้องทางจริยธรรมของกฎเกณฑ์ของสังคม หรือ ความเชื่อในบรรทัดฐานของสังคม จึงไม่เป็นอิสระต่อกัน (Hirschi, 1969: 200) หรือกล่าว อีกอย่างหนึ่งได้ว่า องค์ประกอบความรู้สึกผูกพันและความเชื่อมีความสัมพันธ์ต่อกันในเชิงบวก นั้นเอง

จึงกล่าวสรุปได้ว่า ความเชื่อตามความหมายของ Hirschi อันเป็นองค์ ประกอบหนึ่งของความผูกพันที่มีต่อสังคม ก็คือความเชื่อในค่านิยมและบรรทัดฐานของสังคม โดย Social control theory ถือว่าบุคคลที่ไม่มีความเชื่อหรือไม่ผูกพันกับความเชื่อในค่านิยม และบรรทัดฐานของสังคมมากนักก็ย่อมหลุดพ้นหรือเป็นอิสระจากความผูกพันที่มีต่อสังคม เพราะฉะนั้นพวกเขาก็มีแนวโน้มที่จะมีพฤติกรรมเบี่ยงเบน (Krohn and Massey, 1980: 531) หรือเราอาจกล่าวได้อีกอย่างว่าเมื่อบุคคลไม่มีความเชื่อในบรรทัดฐาน กฎเกณฑ์ และค่านิยมของสังคมแล้ว เขาก็ปราศจากเครื่องยับยั้งซึ่งใจต่อการกระทำผิด นั่นคือเขามีอิสระที่จะมี พฤติกรรมเบี่ยงเบนเมื่อขาดความเชื่อต่อกฎเกณฑ์ค่านิยมของสังคม หรือขาดความผูกพันกับ สังคม เพราะค่านิยมและบรรทัดฐานกฎเกณฑ์ของสังคมเป็นสิ่งที่ให้แนวทางในทางประพฤติ ปฏิบัติที่สังคมยอมรับแก่คนส่วนใหญ่ของสังคม

2. ทฤษฎีการยับยั้ง (Containment)

การป้องกันการกระทำผิดในระเบียบวินัยและกฎหมายของเด็กและเยาวชนวิธี หนึ่ง ได้แก่ การควบคุมพฤติกรรม เรื่องนี้มีทฤษฎีการยับยั้ง (Containment Theory) เป็น ทฤษฎีที่อธิบายถึงพฤติกรรมที่เป็นไปตามแบบแผนและพฤติกรรมที่เบี่ยงเบน เจ้าของทฤษฎีนี้ เป็นชาวอเมริกันชื่อ เรคเลส (Reckless, 1962: 131-134 อ้างถึงใน ประเทิน มหาจันทร์, 2537: 77-78) เขาได้อธิบายว่าทฤษฎีการยับยั้งพฤติกรรมของบุคคลมี 2 ลักษณะคือ

1. การควบคุมภายใน
2. การควบคุมภายนอก

การควบคุมภายใน ได้แก่ การควบคุมที่เกิดขึ้นภายในตัวบุคคลไม่ให้เห็น พฤติกรรมที่ไม่สมควร มีความคิดรวบยอดที่ดี มีพลังอีโก้ (Ego) การมีซูเปอร์อีโก้ (Super

Ego) ที่พัฒนาแล้ว การมีความรับผิดชอบ การมีความอดทนต่อความคับข้องใจ และต้านทานต่อความเบี่ยงเบน การมีความมุ่งมั่น ความสามารถหาสิ่งทดแทนที่เป็นบรรทัดฐานของสังคม ฯลฯ คุณสมบัติดังกล่าวนี้หากมีในบุคคลจะเป็นเครื่องป้องกันมิให้กระทำผิดต่อกฎระเบียบของสังคมได้

การควบคุมภายนอก ได้แก่ คุณลักษณะสิ่งแวดล้อมภายนอกที่มีส่วนผลักดันมิให้บุคคลมีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม คุณสมบัติที่จะต้องมีในบุคคลได้แก่ จริยธรรม การเคารพต่อกฎระเบียบวินัยตลอดจนบรรทัดฐานของสังคม การแสดงเหตุผลต่อความมุ่งหวัง การเป็นตัวของตัวเอง

ทฤษฎีการควบคุมนี้เป็นทฤษฎีที่อธิบายถึงการใช้อำนาจของสังคมของพฤติกรรมในการต่อต้านพฤติกรรมที่เบี่ยงเบนในเด็กและเยาวชน ได้มีการศึกษาพบว่า ผู้กระทำผิดระเบียบวินัยและกฎหมายส่วนมากเป็นบุคคลที่มีพฤติกรรมเบี่ยงเบนมาก่อน ดังนั้นในการที่จะป้องกันมิให้เด็กและเยาวชนกระทำผิดจึงจำเป็นต้องควบคุมพฤติกรรมของเด็กและเยาวชนเสียแต่ต้น

3. ทฤษฎีการยับยั้งการกระทำผิด (Deterrence Theory)

ทฤษฎีแนวการควบคุมทางสังคมมีสมมติฐานพื้นฐานประการหนึ่งว่า มนุษย์ตั้งอยู่บนพื้นฐานของเหตุผลที่มีความคิดคำนวณถึงผลได้ผลเสียของการกระทำผิด นั่นหมายถึงถ้าบุคคลพบว่าประโยชน์ที่พึงได้มีน้อยกว่าผลเสีย พวกเขา ก็จะละเว้นจากการกระทำผิด ซึ่งภายใต้ทฤษฎีการยับยั้งการกระทำผิดผลเสียที่จะได้รับก็คือ การลงโทษทางกฎหมายนั่นเอง (Thio, 1988: 47) กล่าวอีกนัยหนึ่งทฤษฎีดังกล่าวมุ่งพิจารณาประเด็นของการควบคุมทางสังคม โดยเน้นที่การลงโทษว่าเป็นเครื่องมือสำคัญที่คอยควบคุม หรือยับยั้งมิให้มีการทำความผิด ผู้ที่นับว่าเป็นต้นแบบของแนวคิดดังกล่าวก็คือ Cesare Beccaria หรือ Jeremy Bentham

แนวความคิดของ Beccaria หรือ Bentham

Beccaria เป็นบุคคลหนึ่งที่ไม่เห็นด้วยกับการลงโทษผู้กระทำผิดในลักษณะที่โหดร้ายและทารุณ เขาชี้ให้เห็นว่าการลงโทษผู้กระทำผิดควรเป็นไปเพื่อยับยั้งมิให้บุคคลกระทำผิด โดยเขาได้เสนอผลงาน Crime and Punishment ในปี ค.ศ. 1794 ซึ่งกล่าวถึงเป้าหมายของการลงโทษผู้กระทำผิดว่า ควรเป็นไปเพื่อยับยั้งมิให้บุคคลกระทำผิดมิใช่เพื่อการแก้แค้น หรือ

อีกนัยหนึ่งการลงโทษควรเป็นไปเพื่อให้สาธารณชนเกิดความครั่นคร้าน ไม่กล้าที่จะประกอบ อาชญากรรม เพราะเกรงว่าตนเองจะถูกจับได้และได้รับโทษ

Beccaria มองว่าการลงโทษผู้กระทำความผิดควรมีความเหมาะสมกับความผิด และ สถานการณ์โดยเฉพาะอย่างยิ่งโทษที่พึงใช้ต่อผู้กระทำความผิดนั้น ควรคำนวณดูความเสียหาย ที่สังคมได้รับจากการกระทำความผิด นั่นคือจะต้องคำนึงถึงสัดส่วนความหนักเบาหรือความรุนแรง (Severity) ที่ผู้กระทำความผิดได้กระทำไปแล้วเป็นสำคัญในการพิจารณาโทษ เช่น การลงโทษผู้ กระทำความผิดควรให้สมเหตุสมผลกับอาชญากรรมที่อาชญากรได้ก่อขึ้น ในกรณีที่เกิดอาชญากรรม อย่างรุนแรง ก็ควรได้รับโทษอย่างรุนแรงไปด้วยเพื่อป้องกันมิให้ผู้นั้น ก่อการกระทำความผิดขึ้นมา อีก (Beccaria อ้างถึงใน มรกต เจริญสวัสดิ์, 2531: 14)

นอกจากนี้ Beccaria ยังให้ความสำคัญกับความแน่นอน (Certainty) ในการ ลงโทษ ซึ่งหมายถึงผู้กระทำความผิดจะต้องถูกจับกุมและลงโทษอย่างแน่นอน ซึ่งประเด็นนี้เขาเชื่อว่า จะส่งผลต่อการยับยั้งการกระทำความผิดมากกว่าอย่างอื่น เพราะการลงโทษที่มีความรุนแรง แต่ขาดความแน่นอน ย่อมก่อให้เกิดความหวังได้ว่าอาจสามารถหลบเลี่ยงการจับกุม และการ ลงโทษที่รุนแรงดังกล่าวได้ ซึ่งถ้าเปรียบเทียบกับ การลงโทษที่พอสมควรแต่มีความแน่นอนแล้ว ประการหลังย่อมส่งผลให้เกิดความหวั่นกลัว และยับยั้งมิให้บุคคลกระทำความผิดได้มากกว่า

ประการสุดท้ายการลงโทษผู้กระทำความผิดต้องกระทำโดยความรวดเร็ว เพื่อให้คน ทั่วไปได้ตระหนักว่าบุคคลดังกล่าวกระทำความผิดอะไร และได้รับผลเช่นไรจากการกระทำ ดังกล่าว การปล่อยให้เวลาล่วงเลยไปนาน อาจทำให้ประชาชนสับสนเลือนเหตุการณ์การกระทำ ผิดนั้น ๆ และเมื่อนั้นก็จะมีประโยชน์การยับยั้งการกระทำความผิดแต่อย่างใด

กล่าวได้ว่า Beccaria สนับสนุนการลงโทษที่มีเหตุผลสมควรกับประเภทของ การกระทำความผิดที่มีต่อชุมชน เนื่องจากมนุษย์มีเหตุผล (rational) เจตน์จำนงค์เสรีของผู้กระทำ จะกำหนดความรับผิดชอบให้ตัวผู้กระทำความผิด ให้เขากระทำความผิดได้ และเพื่อให้การยับยั้งมีผล การ ลงโทษผู้กระทำความผิดจะต้องมีความแน่นอน ความรวดเร็ว และมากพอ ที่จะหยุดยั้งมิให้กระทำ ผิดกระทำความผิดซ้ำอีก และสามารถชักจูงคนที่อาจจะกระทำความผิด ไม่ให้เขากระทำความผิดได้ (Johnson) อ้างถึงใน ทิพย์วรรณ วานิชยากร, 2529: 8)

Jeremy Bentham ถือเป็นนักอาชญาวิทยาคลาสสิกอีกคนหนึ่งที่มีแนวความคิดคล้ายกับ Beccaria คือมองว่าการลงโทษควรเป็นไปเพื่อยับยั้งและป้องกันการกระทำผิด และนอกจากจะเป็นนักอาชญาวิทยาแล้ว Bentham ยังนับเป็นนักทฤษฎีแนวอรรถประโยชน์นิยม (utilitarianism) อีกผู้หนึ่งด้วย เขาเชื่อว่าบุคคลมีเจตน์จำนงคือสละที่จะเลือกกระทำสิ่งต่าง ๆ มีการคิดคำนวณถึงความพึงพอใจ และความเจ็บปวดที่จะได้รับ เช่น ถ้าโอกาสที่จะถูกจับได้จากการกระทำผิดมีน้อยและผลรางวัลที่จะได้มีมาก บุคคลก็จะกระทำผิด

แนวความคิดของ Bentham ได้เสนอไว้ในงานเขียน Fragment on Government และ An Introduction of the Principles of Moral and Registration เขาเสนอว่าการกระทำของมนุษย์มีลักษณะได้รับสิ่งจูงใจโดยหลักการของอรรถประโยชน์ Bentham ให้ความสำคัญอย่างมากในหลักการคำนวณการประมาณโทษ เพื่อให้บรรลุผลในการป้องกันและแก้ไขผลร้ายในการกระทำผิดโดยหลักเกณฑ์ดังกล่าวประกอบด้วยรายละเอียดดังนี้

1. จำนวนโทษต้องมากกว่าความเขี้ยวใจให้กระทำความผิด หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งค่าของการลงโทษต้องไม่น้อยกว่าผลได้ของการกระทำผิดไม่ว่ากรณีใด ๆ
2. เพิ่มโทษเพื่อชดเชยความแน่นอนและความใกล้ชิดของการลงโทษ เนื่องจาก การกระทำผิดทำให้ผู้กระทำผิดได้มาซึ่งผลตอบแทนที่มีความแน่นอน และมีลักษณะที่ใกล้ชิดกว่าการลงโทษซึ่งเป็นผลที่อาจตามมาทีหลัง ดังนั้นจึงจำเป็นต้องมีการเพิ่มโทษให้มากขึ้นเพื่อให้มีน้ำหนักที่มากกว่าความแน่นอน และความใกล้ชิดของประโยชน์ที่ได้รับจากการกระทำผิด อันจะทำให้การยับยั้ง ป้องกันการกระทำผิดได้ผลมากขึ้น
3. นำความคิดครั่งก่อนที่จับไม่ได้มาคำนวณลงโทษด้วย เพื่อให้แน่ใจได้ว่าค่าของการลงโทษจะมีมากกว่าผลได้ของการกระทำผิด
4. เพิ่มโทษการกระทำผิดที่เกิดจากนิสัย หรือที่สื่อให้เห็นว่าเป็นนิสัย

กล่าวได้ว่า Beccaria และ Bentham ให้ความสำคัญกับการลงโทษในฐานะที่เป็นเครื่องมือที่ใช้ในการควบคุมพฤติกรรมของคนในสังคม อีกนัยหนึ่งการลงโทษหรือการรับรู้ในการลงโทษเป็นเครื่องมือสำคัญในการยับยั้งการกระทำผิด ซึ่งการยับยั้งดังกล่าวแบ่งได้เป็น 2 ประเภทคือ

1. การยับยั้งทั่วไป (general deterrence) หมายถึง การยับยั้งหรือทำให้คนทั่วไปเกรงกลัวต่อการลงโทษ กรณีนี้บุคคลมิใช่ผู้ที่ถูกลงโทษโดยตรง แต่เป็นการรับรู้จากการได้พบ

เห็นบุคคลผู้กระทำผิดได้รับโทษ ซึ่งลักษณะดังกล่าวอาจจะก่อให้เกิดความเกรงกลัวว่าตนเองจะได้รับโทษหากกระทำผิดแบบนั้น

2. การยับยั้งเฉพาะ (specific deterrence) หมายถึงการลงโทษกับผู้ที่ทำให้เกิดความผิดโดยตรงเพื่อให้บุคคลเหล่านั้นเกรงกลัว และไม่กล้าที่จะกระทำผิดอีก

ทฤษฎีการยับยั้งการกระทำผิดในปัจจุบัน

ผลงานของ Beccaria และ Bentham มีพื้นฐานมาจากทฤษฎีทางจิตวิทยา ดังนั้นแนวคิดต่าง ๆ ที่ใช้ในการนิยามจึงมักเกี่ยวข้องกับปรากฏการณ์ทางจิตวิทยา เช่น การรับรู้ (perception) ความกลัว (fear) และความเจ็บปวด (pain) (อ้างถึงในฉัตรสุมน พฤทธิบุญ, 2536: 15) คือการยับยั้งของบุคคลจะเกิดขึ้นได้ต้องมีเหตุการณ์ที่บุคคลรับรู้ (perceive) บุคคลจะยับยั้งไม่กระทำผิดต่อเมื่อรับทราบว่าการลงโทษของกฎหมายมีความรุนแรง (Geerken & Gove, 1975: 498)

ปัจจุบันทฤษฎีการยับยั้งการกระทำผิดถูกนำมาใช้ในการศึกษาการกระทำผิดของเยาวชนมากขึ้น แม้ว่าการศึกษาที่ผ่านมาส่วนใหญ่เป็นการศึกษาการยับยั้งต่อการกระทำผิดกฎหมายบ้านเมืองมากกว่า การศึกษาการยับยั้งพฤติกรรมเกรของเยาวชน แต่ Erickson และเพื่อนกล่าวว่า การนำเอาทฤษฎีการยับยั้งการกระทำผิดมาศึกษาพฤติกรรมเกรของเยาวชนเป็นสิ่งที่สามารถทำได้ (Erickson and Others, 1977: 308)

เราสรุปได้ว่าทฤษฎีการยับยั้งการกระทำผิด ได้เสนอถึงแนวทางหลักในการยับยั้งการกระทำผิดได้ 3 ประการ ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. ความรุนแรง (Severity) ในการลงโทษ หมายถึง การที่บุคคลได้รับรู้ถึงความรุนแรงของโทษที่จะได้รับจากการกระทำผิดว่าหนักเบาเพียงใด ความกลัวการถูกลงโทษนี้จะทำให้บุคคลปฏิบัติตามกฎ ระเบียบของสังคม ความรุนแรงในการลงโทษเป็นปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อการคิดคำนวณถึงผลได้ผลเสียจากการกระทำผิด นั่นคือ หากรับรู้ว่ามีผลประโยชน์ที่จะได้รับจากการฝ่าฝืนมีน้อย ขณะที่ความรุนแรงของโทษมีมาก บุคคลก็จะยับยั้งจากการกระทำผิด Thio (1988: 47) กล่าวว่ายิ่งเพิ่มความรุนแรงมากเท่าใดอาชญากรรมหรือการกระทำผิดก็จะมีน้อยลงเท่านั้น เขายกตัวอย่างอัตราการฆาตกรรม (murder rates) โดยสามารถคาดการณ์ได้ว่า จำนวนของการฆาตกรรมในสังคมที่มีบทลงโทษอย่างหนักคือประหารชีวิต ย่อมจะมีน้อยกว่าในสังคมที่มีบทลงโทษเพียงการจำคุก 20 ปี

2. ความแน่นอน (certainty) เช่นเดียวกับความรุนแรงทฤษฎีการยับยั้งการกระทำผิด ยึดถือสมมติฐานว่า ยิ่งการลงโทษมีความแน่นอนมากเท่าใด คนที่จะกระทำผิดก็ยังมีน้อยลง ยกตัวอย่างเช่น การชโมย เราสามารถคาดหวังถึงความปลอดภัยในเรื่องการลักขโมยได้มากขึ้น หากว่ามีการเพิ่มโอกาสที่ผู้กระทำผิดจะถูกจับกุมจาก 50 เปอร์เซ็นต์ ไปสู่ 100 เปอร์เซ็นต์เต็มได้ (Thio, 1988: 47) กล่าวอีกนัยหนึ่งหากบุคคลรับรู้ว่า ผู้ที่กระทำผิดจะต้องถูกจับและลงโทษอย่างแน่นอนแล้ว ก็จะทำให้บุคคลไม่กล้าที่จะกระทำผิด ในประเด็นเกี่ยวกับความแน่นอนนี้ Beccaria เชื่อว่ามีผลในการยับยั้งการกระทำผิดมากกว่าสิ่งอื่น กล่าวคือ ถ้าการลงโทษมีความรุนแรง น่ากลัว แต่ผู้กระทำผิดเชื่อว่าสามารถลอบหนวลได้แล้วการลงโทษก็ไม่มีประโยชน์ ตัวอย่างเช่นโอกาส 100 เปอร์เซ็นต์ ถ้าถูกจับได้ต้องถูกพิพากษา 1 ปี จะมีผลยับยั้งได้แน่นอนกว่าโอกาสถูกจับแค่ 5 เปอร์เซ็นต์ของการพิพากษา 20 ปี ดังนั้นความแน่นอนของการลงโทษจะมีประสิทธิผล จำเป็นจะต้องรู้ถึงวิธีการที่ผู้กระทำผิดยึดมั่นคือการกระทำผิดจำนวนครั้งที่ผู้กระทำผิดเคยถูกรายงานตัวและให้ปากคำ จำนวนที่ผู้ต้องสงสัยถูกจับได้ทุกครั้ง และจำนวนคดีที่ถูกดำเนินการสอบสวนมาแล้ว จำนวนที่ผู้ต้องสงสัยถูกจับได้ทุกครั้งและจำนวนคดีที่ถูกดำเนินการสอบสวนมาแล้ว จำนวนผู้ต้องสงสัยจะถูกตรวจพบว่าได้ทำผิดจริง และวิธีการที่ผู้กระทำผิดถูกลงโทษ ในสหรัฐอเมริกามีโครงสร้างการลงโทษที่รุนแรงมากกว่า เมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มชาติตะวันตกด้วยกัน แต่บุคคลกลับมีการรับรู้ในเรื่องการถูกจับกุมและการลงโทษต่ำ จึงทำให้ความแน่นอนของการลงโทษมีผลในเชิงยับยั้งได้น้อยและมีอัตราการกระทำผิดสูง ดังนั้นการที่บุคคลรับรู้ว่าถ้าเขากระทำผิด และเจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจเหนือเขาสามารถจับได้อย่างแน่นอนแล้วเขาย่อมละเว้นการกระทำผิดนั้น ๆ (อ้างถึงใน จิตรสุนทร พุทธิภิญโญ, 2536: 18)

3. ความรวดเร็ว (Swiftness) ในการลงโทษ ภายใต้แนวคิดดังกล่าวยิ่งการลงโทษบังเกิดผลเร็วเท่าไร การกระทำผิดที่เกิดก็ย่อมจะน้อยลง ประเด็นนี้เกี่ยวข้องกับช่วงห่างของระยะเวลาระหว่างการกระทำผิดกับการที่ผู้กระทำผิดถูกลงโทษว่ามีความรวดเร็วเพียงใด ซึ่งถือว่าเป็นการแสดงผลประสิทธิผลในการช่มขวัญ เราอาจคาดการณ์ได้ว่าการลักขโมยในสังคมที่ผู้กระทำผิดถูกจับกุมและลงโทษในเวลาอันสั้นย่อมจะมีน้อยกว่าในสังคมที่ขั้นตอนดังกล่าวกินเวลานานกว่า (Thio, 1988: 47) ดังนั้นการตัดสินใจผิดต้องกระทำโดยความรวดเร็วระยะเวลาที่ยืดยาวก็จะยิ่งลดผลกระทบเชิงยับยั้ง (deterrent effect) ของการลงโทษ กล่าวคือ ยิ่งมีความล่าช้าในการตัดสินก็จะยิ่งมีผลกระทบเชิงยับยั้งต่อตัวผู้กระทำผิดเองลดลงด้วย ตัวอย่างเช่น นักเรียนที่ติดยาเสพติดถ้าโรงเรียนมีความล่าช้าในการตัดสินลงโทษ นักเรียนผู้นั้นก็อาจจะไปกระทำผิดอย่างอื่น เช่น สูบบุหรี่ซึ่งเมื่อเวลาผ่านไป ก็อาจทำให้ระดับของโทษที่

ตัดสินลดลงไปเหลือแค่ระดับความผิดที่สูบบุหรี่ กรณีนี้มีผลต่อการยับยั้งทั่วไป (general deterrence) นอกจากนี้แล้ว ความล่าช้าของการลงโทษยังอาจถูกประเมินด้วยว่าขาดความแน่นอน (อ้างถึงใน ฉัตรสุมน พงศ์ภิญาญ, 2536: 18)

Beccaria ชี้ให้เห็นว่าความรวดเร็วในการลงโทษจะช่วยให้บุคคลอื่น ๆ สามารถจดจำได้ว่าบุคคลกระทำผิดอะไร เมื่อใด และได้รับการลงโทษอย่างไรเป็นการตอบแทน และเพื่อเป็นการยับยั้งการกระทำผิดการลงจะต้องกระทำให้สาธารณชนรับรู้ การดำเนินการลงโทษที่รวดเร็วมีประโยชน์คือ จะทำให้แนวความคิดเรื่องการกระทำความผิดและการลงโทษสัมพันธ์กันชัดเจนมากยิ่งขึ้น คนทั่วไปจะเห็นได้ชัดว่าเมื่อมีการกระทำผิดเกิดขึ้นแล้วมีการดำเนินการลงโทษ ซึ่งจะส่งผลให้มีการยับยั้งการกระทำผิดโดยส่วนรวม Geerken และ Gove กล่าวว่า การทิ้งระยะเวลาอันยาวนานระหว่างการกระทำผิดและการลงโทษจะทำให้ประสิทธิผลของการยับยั้งหมดไปได้ (Geerken and Gove, 1975: 531)

ดังนั้นกล่าวโดยสรุป ภาพรวมของกลุ่มทฤษฎีการควบคุมทางสังคมจึงอยู่ที่การให้ความสำคัญต่อการควบคุมทางสังคมที่ทำให้เกิดการปฏิบัติตามบรรทัดฐาน และสร้างความกลมเกลียวให้เกิดขึ้นในสังคมนั้น ๆ จึงอาจกล่าวได้ว่า ในสถาบันการศึกษาที่มีระบบหรือวิถีประชาที่เหมาะสมกับนักศึกษา จะเป็นเครื่องมือในการควบคุมพฤติกรรมของนักศึกษา ในการปฏิบัติตามกฎระเบียบของโรงเรียน

5. สถาบันการศึกษากับการยับยั้งการกระทำผิด

แนวความคิดทางด้านสังคมวิทยา Cohen (Sutherland and Cressey 1974: 118) กล่าวถึงบทบาทของโรงเรียนและการกระทำผิดของเด็กและเยาวชนไว้ว่า โรงเรียน โรงเรียนเป็นสถาบันที่มีความสำคัญต่อการเสริมสร้างบุคลิกภาพและพฤติกรรมของเด็กให้ไปสู่ชีวิตในวัยผู้ใหญ่ที่สมบูรณ์ การกระทำผิดของเด็กและเยาวชนมีแนวโน้มเกิดจากการที่เด็กได้รับการศึกษาน้อย หรือไม่มีโอกาสได้รับการศึกษาเลย แม้ว่าโรงเรียนไม่มีหน้าที่โดยตรงในการป้องกันการประกอบอาชญากรรม แต่โรงเรียนก็มีส่วนรับผิดชอบคล้ายครอบครัวในการที่จะอบรมสั่งสอนเสริมสร้างบุคลิกภาพและพฤติกรรมของเด็กและเยาวชนในรูปแบบของการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ทั้งด้านการเรียนและนันทนาการซึ่งกิจกรรมต่าง ๆ ที่ทางโรงเรียนจัดขึ้นมานั้น จะมีอิทธิพลต่อ

การกระทำผิดของเด็กและเยาวชน หรือจะมีส่วนในการช่วยป้องกันการกระทำผิดของเด็กและเยาวชนได้

โรงเรียนหรือสถาบันการศึกษา ซึ่งเป็นหน่วยทางสังคมหน่วยหนึ่งในการขัดเกลา และเป็นสถาบันที่มีความสำคัญในการที่จะสร้างชีวิตจิตใจและอนาคตให้แก่เยาวชน ไม่ว่าจะ เป็นในด้านการให้ความรู้ทั้งด้านวิชาการ ด้านศีลธรรม จรรยา หรือความประพฤติ (อ้างถึงใน ศิริรัตน์ ดำรงค์เดชากุล, 2531)

โรงเรียน โรงเรียนเป็นสถาบันสำคัญอันหนึ่งในโครงการป้องกันอาชญากรรม โดยเฉพาะในด้านการกระทำผิดของเด็ก เพราะโรงเรียนมีหน้าที่อบรมสั่งสอนทั้งในด้านวิชาการ และในด้านกิจกรรม จริยธรรม แต่แม้กระนั้น จากหลักสูตรและวิธีการสอนของโรงเรียนต่าง ๆ แสดงว่าโรงเรียนโดยเฉพาะอย่างยิ่งในสมัยปัจจุบัน ยังทำหน้าที่อบรมบ่มนิสัยเด็กให้เป็นผู้มี วัฒนธรรม ศีลธรรม จริยธรรม แก่ไขข้อบกพร่องในด้านความประพฤติและนิสัยใจคอ

โรงเรียนส่วนมากมักมุ่งเล็งแต่ความสำเร็จทางด้านวิชาการของเด็กเป็นสำคัญอันที่จริงโรงเรียนต้องพัฒนาเด็กในหลาย ๆ ด้าน โรงเรียนนอกจากจะเป็นแหล่งปลูกฝังทัศนคติ สร้างค่านิยม สร้างความคิดรวบยอดที่ถูกต้องสร้างนิสัยที่ดีให้เกิดขึ้นแก่เด็กและเยาวชน โรงเรียนเป็นสถานที่ให้ความรู้ทางวิชาการว่าเป็นภารกิจที่โรงเรียนเน้นและให้ความสนใจมากกว่ากิจการด้านอื่น ๆ จึงเกิดปัญหาเด็กที่ประสบความล้มเหลวทางด้านวิชาการ มีแนวโน้มจะ กระทำผิดในระเบียบวินัยข้อบังคับ ตลอดจนกฎหมายและกลายเป็นเด็กเกเรได้มากกว่า เด็กที่ได้รับความสำเร็จทางวิชาการ

การหนีโรงเรียนก็ดี การหนีออกจากบ้านก็ดี ตลอดจนการหลบหนีตามบุคคลเป็น ปฏิบัติการของเด็กและเยาวชนที่ไม่อยากพบปะบุคคลที่มีหน้าที่ให้การศึกษาอบรม อันได้แก่ ครู

ลักษณะโรงเรียนและสถานศึกษา ปรากฏว่าเยาวชนที่กระทำผิดในสถานพินิจและ คุ้มครองเด็ก ส่วนหนึ่งมาจากโรงเรียนและสถานศึกษาที่มีครูอาจารย์ชอบใช้วิธีเผด็จการและมี แต่่มโนจริตไม่ยอมรับเด็กที่มีปัญหาซับซ้อน ใส่อง เด็กนักเรียนจึงอยู่ในลักษณะและความรู้สึก ว่าตนเองนั้นถูกทอดทิ้ง ครูอาจารย์บางคนชอบพูดจาถากถางทำให้เด็กเกิดการเบื่อโรงเรียนในที่สุด

สถาบันการศึกษา โสภา ซปีลมันส์ ได้ชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของสถานศึกษาที่มีต่อ พฤติกรรมของเด็กและเยาวชนไว้ว่า “การศึกษามีส่วนสำคัญยิ่งในการที่จะเสริมสร้างลักษณะ นิสัยและช่วยให้การพัฒนาบุคลิกภาพของบุคคลให้สามารถปรับปรุงตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อม และการเปลี่ยนแปลงของสังคมได้ บุคคลที่ไม่มีโอกาสเข้าศึกษาหรือมีการศึกษาน้อย ย่อมมีผล

ต่อการดำเนินชีวิต นำไปสู่อุปสรรคต่าง ๆ ได้ และ “โรงเรียนก็มีส่วนคล้ายคลึงกับครอบครัว คือ เป็นสถาบันที่มีส่วนอบรมสั่งสอนควบคุม เสริมสร้างบุคลิกภาพและพฤติกรรมต่าง ๆ รวมทั้งนันทนาการ” สถาบันการศึกษาจะทำหน้าที่เสริมสร้างลักษณะนิสัย พัฒนาบุคลิกภาพ ของนักเรียนนักศึกษา

กล่าวโดยสรุป สถาบันการศึกษาเป็นสถาบันทางสังคมที่มีบทบาทต่อพฤติกรรมทำ ผิดของนักเรียนนักศึกษาในการศึกษาครั้งนี้ควรได้ศึกษาองค์ประกอบของสถานศึกษาที่เกี่ยวข้องกับนักเรียนนักศึกษา อันได้แก่ ครู สภาพสิ่งแวดล้อมภายในโรงเรียน กิจกรรมเสริมหลักสูตร การปลูกฝังจริยธรรมและการลงโทษว่าควรมีบทบาทหรือรูปแบบอย่างไรต่อการยับยั้งการ กระทำผิดของนักเรียนนักศึกษา

5.1 ครู

ระบบการศึกษาของไทย ครูอาจารย์นับว่าเป็นบุคคลสำคัญที่สุดในกระบวนการเรียนการสอน ทั้งยังมีอิทธิพลต่อนักเรียนสูงมาก ในส่วนที่เกี่ยวกับการถ่ายทอดความรู้และ ทัศนคติ รวมไปถึงสภาพความสมบูรณ์ทางจิตใจของเยาวชน (อ้างถึงใน ไพฑูรย์ สีนลารัตน์, 2525: 75)

สำหรับบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบของครูตามแนวคิดของชาวตะวันตก นั้น Johnson (1967: 282-289 อ้างถึงใน ดิเรก โรจน์ปาน, 2530: 23-24) ได้กล่าวว่า ครู ที่ดีต้องมีบทบาทสรุปดังนี้

1. บทบาทเป็นผู้นำ คือ ครูต้องศึกษาว่าเด็กคนไหนเก่ง-อ่อน อะไร อย่างไร ครูจึงจะสามารถนำเด็กไปในทางที่ถูกต้องได้ ครูต้องคอยชี้แจงและชักชวนให้เด็กร่วมทำ กิจกรรมกับครู
2. บทบาทเป็นที่ปรึกษา คือ ครูต้องรู้จักเด็กดีที่สุด ต้องมีทัศนคติที่ดีต่อ ปัญหาของเด็ก ครูต้องเอาใจใส่และคอยช่วยเหลือเด็ก ครูต้องเป็นที่ปรึกษาแก่เด็กได้
3. บทบาทเป็นผู้เชี่ยวชาญในการสอน คือ ครูต้องเป็นผู้ที่มีมนุษยสัมพันธ์อัน ดีเยี่ยมกับเพื่อนครูและผู้ปกครอง ครูต้องสร้างบรรยากาศที่ดีในการเรียนการสอน ครูต้องเป็นผู้ เชี่ยวชาญในการสอน
4. บทบาทเป็นมิตร ครูต้องใช้คำพูดสุภาพกับเด็ก ให้ความช่วยเหลือแก่เด็กที่ มีปัญหาและให้กำลังใจแก่เด็ก

5. บทบาทในการวางจุดมุ่งหมาย คือ ช่วยเหลือเด็กและผู้ปกครองในการตั้งจุดมุ่งหมายในการเรียนได้ ช่วยนักเรียนวางแผนในการเรียน และสร้างบรรยากาศให้เกิดความกระตือรือร้นในการเรียน

6. บทบาทในการวัดผล คือ ครูต้องทำการวัดผลงานของนักเรียน ส่งเสริมให้เด็กมีทัศนคติที่ดีต่อการวัดผล และส่งเสริมให้เด็กรู้จักเก็บบันทึกความก้าวหน้าในด้านต่าง ๆ ของตนเอง

7. บทบาทในการกระตุ้นให้เด็กรู้จักปรับตัวเข้ากับสังคม คือ ครูต้องจัดสถานการณ์ในห้องเรียน เพื่อให้เด็กรู้จักสังคม ครูต้องใช้แหล่งชุมชนเป็นแหล่งเรียนรู้ของเด็ก และครูต้องกระตุ้นให้เด็กพิจารณาความเป็นไปของสังคมและเลือกแต่สิ่งที่ดีงาม

จรรยา สุวรรณทัต (2538: 182-183) ได้กล่าวว่า ครูและสถาบันการศึกษา มีหน้าที่ในการส่งเสริมพัฒนาการรู้คิด และความสามารถของวัยรุ่นในแนวทางดังต่อไปนี้

1. กระทำหน้าที่ในการส่งเสริมให้วัยรุ่นมีปรัชญาชีวิต และอุดมการณ์ที่ต้องทำตามสภาพของสังคมและวัฒนธรรมซึ่งตนเป็นสมาชิกอยู่

2. ครูต้องเป็นผู้ให้ความรู้แก่เด็กอย่างถูกต้อง และช่วยแนะนำเด็กในการปรับปรุงสมรรถภาพในการเรียนและการทำงานโดยเป็นตัวอย่างที่งามแก่วัยรุ่น

3. ครูมีบทบาทสำคัญในการให้คำปรึกษาที่ดีและถูกต้อง สอดส่องดูแลความประพฤติวัยรุ่นอย่างใกล้ชิด ให้มีความมั่นคงในอารมณ์ มีระเบียบวินัย และจริยธรรม ทั้งนี้ต้องไม่ให้เกิดความรู้สึกว่าเขากำลังถูกรุกรานในด้านอิสระเสรีทางความคิด และการกระทำ

4. วัยรุ่นมีความต้องการในวิธีการวิทยาศาสตร์ และเหตุผลที่อาจพิสูจน์ให้เห็นได้ในหลักสูตรและวิธีการสอนควรจะสอดคล้องกับความเจริญทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีใหม่ๆ

5. โรงเรียนควรจัดส่งเสริมให้มีประสบการณ์ที่จะช่วยวัยรุ่นให้รู้จักปรับปรุงและพัฒนาความสามารถตามความถนัดของเด็ก

6. ครูควรสร้างบรรยากาศในชั้นเรียนให้วัยรุ่น เกิดความต้องการและสนใจในบทเรียนเพื่อให้การสอนมีคุณค่าและสามารถสนองความต้องการของเด็กได้

7. ครูควรมีทัศนคติที่ดี ให้ความรัก ความหวังดี และการยอมรับในความสามารถของวัยรุ่น อันเป็นผลทำให้เด็กเกิดพลังใจที่จะเรียนรู้ เกิดความมานะพยายามที่จะทำงานให้สมกับที่ครูรักและให้ความไว้วางใจ

8. ครูต้องสนับสนุนให้โอกาสแก่วัยรุ่น ตัดสินใจด้วยตนเอง และพยายามให้เด็กรู้จักวางแผนชีวิตของตนเองด้วยเหตุผลและมีอิสระ

9. ครูควรสร้างกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกันเพื่อให้เกิดการเรียนรู้บทบาทและหน้าที่ต่าง ๆ ร่วมกัน สนับสนุนให้วัยรุ่นได้รู้จักใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์และมีคุณค่า เพื่อการพัฒนาการคิดสร้างสรรค์ซึ่งเด็กไม่เคยประสบมาก่อน

จากข้อมูลดังกล่าวถึงบทบาทครู จะเห็นได้ว่า ครูมีความสำคัญต่อเด็กนักเรียนนักศึกษาในแง่ของการปลูกฝัง ความคิด ความเชื่อ ถ้าครูทุกคนภายในสถานการศึกษาได้ปฏิบัติตามบทบาทของครู เชื่อว่า เด็กนักเรียนนักศึกษาส่วนใหญ่ย่อมมีความคิด ความประพฤติไปในแนวทางที่บรรทัดฐานของสังคมกำหนด

๒.๒ สภาพแวดล้อมในโรงเรียน

สภาพแวดล้อม (Environment) มีอิทธิพลต่อชีวิตความเป็นอยู่ ตลอดจนพัฒนาการด้านต่าง ๆ ของมนุษย์เป็นอย่างมาก ในทำนองเดียวกันนักการศึกษาสมัยปัจจุบันก็มีความเชื่อว่า สภาพแวดล้อมมีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของมนุษย์ ซึ่งถ้าเราสามารถจัดสภาพแวดล้อมให้ดีแล้ว ก็จะสามารถเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของมนุษย์ให้เป็นไปในทางที่ดีได้โดยง่าย สภาพแวดล้อมที่มีอิทธิพลอย่างยิ่งสำหรับเด็กคือ บ้านและโรงเรียน (อ้างถึงใน กาญจนนา ภาสุรพันธ์, 2531: 1)

การสร้างสภาพแวดล้อมที่ดี คือการจัดองค์ประกอบต่าง ๆ ภายในสถานศึกษา ให้มีความพร้อม มีระเบียบ สวยงาม มีบรรยากาศที่อบอุ่น ร่มเย็น และมีบรรยากาศการเรียนการสอนที่ดี สภาพเช่นนี้ย่อมทำให้ผู้เรียนเกิดความรู้รักที่ดี มีความภาคภูมิใจ เกิดความรักใคร่ผูกพันต่อสถาบันและหมู่คณะ จะช่วยกันรักษาชื่อเสียงของสถานศึกษา และมีความตั้งใจที่จะศึกษาหาความรู้ (อ้างถึงใน กาญจนนา ภาสุรพันธ์, 2531: 1)

ชีรวัดน์ นิจนตร (2526: 28-29) ได้กล่าวถึง สภาพแวดล้อมของโรงเรียน โดยแบ่งสภาพแวดล้อมของโรงเรียนออกเป็น 3 ด้านดังนี้

1. สภาพแวดล้อมทางด้านกายภาพ หมายถึง อาคารสถานที่ สิ่งก่อสร้าง วัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ และอาณาบริเวณที่อยู่รวมไปถึงลักษณะการจัด การตกแต่ง และการใช้พื้นที่ หรือสิ่งก่อสร้างต่าง ๆ

2. สภาพแวดล้อมทางด้านสภาพสังคม หมายถึง การปฏิสัมพันธ์หรือการเกี่ยวข้องกับสัมพันธ์ระหว่างบุคคลต่าง ๆ ภายในโรงเรียน ซึ่งหมายถึงบรรยากาศในโรงเรียน

3. สภาพแวดล้อมทางด้านจิต หมายถึง ลักษณะการรับรู้ของบุคคลเกี่ยวกับสิ่งต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นว่าสอดคล้องกับความคิด และความต้องการของเขาหรือไม่เพียงไร เช่น การรับรู้เกี่ยวกับความสมเหตุสมผลระหว่างการทำของเขา กับผลที่ได้รับ

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งประเด็น ศึกษาสภาพแวดล้อม เฉพาะเกี่ยวกับด้านกายภาพจึงจะกล่าวเฉพาะส่วนนี้

สภาพแวดล้อมเกี่ยวกับอาคารสถานที่ หมายถึง บริเวณหรือสถานที่ที่ใช้จัดการเรียนการสอนและกิจกรรมต่าง ๆ ได้แก่ ห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ ห้องน้ำ ห้องส้วม โรงอาหาร โรงรถ สนามกีฬา และบริเวณพักผ่อน

นักการศึกษาทั่วไปยอมรับกันแล้วว่า ครูไม่ใช่ตัวจักรสำคัญที่จะสร้างความเจริญเติบโตทุกด้านให้แก่เด็กเพียงอย่างเดียว อาคารเรียนและสภาพของโรงเรียนก็มีส่วนเสริมสร้างความเจริญงอกงามให้แก่เด็กอยู่มาก (วิจิตร วรุตบางกูร 2524: 2) เพราะการตกแต่งอาคารสถานที่และบริเวณให้มีส่วนเกื้อกูลต่อการเรียนรู้ของเด็ก จะช่วยให้เด็กเกิดความสดชื่น ร่วมเย็น เป็นแรงจูงใจให้อยากมาโรงเรียน มีความรัก ห่วงแทน และภาคภูมิใจในโรงเรียน ลักษณะเช่นนี้จะช่วยหล่อหลอมพฤติกรรมของเด็กได้

อาคารโรงเรียนที่ดีควรมีองค์ประกอบต่าง ๆ อย่างเหมาะสม เป็นต้นว่า ขนาด รูปร่าง รูปลักษณะ วัสดุอุปกรณ์ สี แสง ทัศนียภาพ ทิศทางลม การจัดระเบียบภายในอาคาร เป็นต้น ยังมีองค์ประกอบที่สำคัญนอกเหนือจากที่กล่าวมาแล้วคือ สุขลักษณะ ความปลอดภัย ความสดชื่น ความสุขสบายและอบอุ่น

สุพัตรา สุภาพ (2541) กล่าวถึง สาเหตุปัญหาของวัยรุ่นว่า สิ่งแวดล้อมของโรงเรียนก็มีส่วนสร้างปัญหาให้กับเด็ก ทั้งในด้านครูซึ่งอาจจะไม่เข้าใจเด็ก ทำให้เด็กเบื่อหน่ายเกลียดชังหรือบรรยากาศในโรงเรียนไม่เอื้ออำนวย เช่น สถานที่ตั้งใกล้การจราจร นักเรียนล้นห้องครูดูแลไม่ทั่วถึงหรือสวัสดิการโรงเรียนมีอุปสรรค เช่น สนามกีฬา สนามพักผ่อนหย่อนใจ ห้องน้ำ ห้องสมุด ห้องอาหารไม่เพียงพอ ทำให้เด็กเกิดความอึดอัดไม่มีทางระบายออก

ในการป้องกันยาเสพติดในโรงเรียนมีจุดเน้นอยู่ 2 ประการคือ การสร้างสภาพแวดล้อมให้น่าอยู่ให้เด็กอยู่อย่างมีความสุขประการหนึ่ง กับการให้ความรู้เรื่องพิษภัยของยาเสพติดอีกประการหนึ่งควบคู่กันไป (ประเสริฐ ดันสกุล, 2522) สำหรับการจัดสภาพแวดล้อมให้เอื้ออำนวยต่อการป้องกันยาเสพติดในการวิจัยนี้หมายถึง 3 ด้านคือ

อาคารสถานที่นับเป็นองค์ประกอบที่สำคัญส่วนหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนในโรงเรียน และมีอิทธิพลที่จะเอื้ออำนวยต่อการป้องกันยาเสพติด วิจิตร วรุตบางกุล (2524) ได้แบ่งส่วนต่าง ๆ ในสถานศึกษา คือ

1. ห้องเรียนทั่วไป (General classroom) หมายถึง ห้องเรียนโดยทั่วไปที่ใช้เรียนและสอนตามปกติ
2. ห้องเรียนเฉพาะวิชา (Specialized studied) หมายถึง ห้องเรียนพิเศษที่มีอุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้เพื่อกิจกรรมต่าง ๆ มากกว่าห้องเรียนธรรมดา
3. ห้องสมุดหรือศูนย์กลางเพื่อการสอน (Library หรือ Instructional Material Central) หมายถึง อาคารที่ใช้เป็นศูนย์หนังสือและสื่อสารการเรียนการสอนทุกชนิด

วิรัช วรรณรัตน์ (2523: 21-23) การจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน เป็นตัวกำหนดพฤติกรรมนักเรียนที่สำคัญอย่างหนึ่ง เช่น การจัดบริเวณโรงเรียนไม่สวยงาม ไม่มีระเบียบก็จะไม่ช่วยให้เด็กเปลี่ยนแปลงบุคลิกภาพให้เป็นที่พึงปรารถนาได้ หากจัดสภาพแวดล้อมให้โรงเรียนน่าอยู่สะอาดเป็นระเบียบเรียบร้อย และให้มีสภาพเหมือนกับบ้านของนักเรียน ก็จะมีส่วนช่วยให้นักเรียนได้ประสบการณ์ที่เจริญงอกงาม

5.3 กิจกรรมเสริมหลักสูตร

“กิจกรรม” ตามความหมายของกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ หมายถึง การทำงานและการกระทำทุกอย่างในโรงเรียน การเรียนวิชาต่าง ๆ ตามหลักสูตรในห้องเรียน เช่น การอ่าน การเขียน ซึ่งอาจอยู่ในหลักสูตรหรือนอกหลักสูตรก็ได้ ถ้ากิจกรรมใดกำหนดไว้ในหลักสูตร ก็เรียกว่ากิจกรรมในหลักสูตร กิจกรรมใดมิได้กำหนดไว้ในหลักสูตรหรือมิได้บังคับว่าจะต้องเรียน แต่โรงเรียนมีความเห็นว่า ควรจัดให้มี เพื่อส่งเสริมการเรียนในชั้นเรียนให้มีผลดีขึ้น กิจกรรมนี้เรียกว่า “กิจกรรมนอกหลักสูตร หรือ กิจกรรมพิเศษ” (อ้างถึงใน พิมพ์พรณทองกลั่น, 2531: 9)

ก่อ สวัสดิพานิชย์ (2497: 125) กล่าวว่า “กิจกรรมนักเรียนหมายถึงงานที่ครู และนักเรียนจัดขึ้น เพื่อส่งเสริมความเจริญเติบโตของนักเรียนเพิ่มเติมจากที่ระบุไว้ในหลักสูตร”

วิชัย ราษฎร์ศิริ (2522: 123) กล่าวว่า “กิจกรรมนักเรียนหมายถึงกิจกรรมที่จัดขึ้นเพื่อส่งเสริมพัฒนาการเรียนของนักเรียนนอกเหนือจากกิจกรรมการเรียนการสอนตามหลักสูตรเป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมการเรียนในหลักสูตรให้กว้างขวางยิ่งขึ้นเพื่อสนองตอบความสนใจ และเพื่อส่งเสริมพัฒนาบุคลิกภาพอุปนิสัยของนักเรียนให้เหมาะสมกับสังคมประชาธิปไตย”

จุดมุ่งหมายของการจัดกิจกรรมนักเรียน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2520: 1-2)

1. เพื่อให้เป็นผู้มีระเบียบวินัย
2. เพื่อให้ความจงรักภักดีต่อสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์
3. เพื่อให้ความเข้าใจและเลื่อมใสในการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข
4. เพื่อให้มีความรับผิดชอบในการปฏิบัติตามสิทธิและหน้าที่ภายในขอบเขตของกฎหมาย
5. เพื่อให้ความซาบซึ้งในคุณค่า ดำรงไว้และส่งเสริมเอกลักษณ์วัฒนธรรมอันดีงามของชาติไทย
6. เพื่อให้เกิดความรักและสามัคคีในหมู่คณะ
7. เพื่อส่งเสริมทักษะ ความถนัด และความคิดริเริ่มสร้างสรรค์
8. เพื่อส่งเสริมพัฒนาการทางร่างกายและจิตใจ และรู้จักใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์
9. เพื่อให้รู้จักบำเพ็ญประโยชน์ต่อสังคม และสร้างความมั่นคงของชาติ
10. เพื่อให้เป็นผู้มีคุณธรรมและจริยธรรมอันดีงาม
11. เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษา

หลักการและแนวความคิดในการจัดกิจกรรมนักเรียน

การที่สถาบันการศึกษาจะจัดกิจกรรมนักเรียนให้บรรลุตามจุดมุ่งหมายอย่างมีประสิทธิภาพนั้น ควรจะต้องพิจารณาดำเนินการโดยยึดหลักการที่สำคัญในการจัดกิจกรรมซึ่งมีผู้ให้แนวความคิดและหลักการในการจัดไว้ดังนี้ จูไร ลียามาศ (อ้างถึงใน นิคม ไชยศรีพรหม, 2528: 19) ให้นโยบายและแนวคิดในการจัดกิจกรรมไว้ดังนี้

1. ควรให้เด็กเลือกเข้ากิจกรรมตามความถนัด ความสนใจ ถึงแม้จะมีระเบียบบังคับให้นักเรียนต้องเข้าร่วมกิจกรรม แต่ไม่ควรบังคับว่าต้องร่วม

2. ไม่ควรนำคะแนนมาใช้เป็นสิ่งเข้าในการจัดกิจกรรม ควรนำสิ่งอื่นที่ไม่ใช่คะแนนมาเป็นสิ่งเร้าให้เด็กเข้าร่วมกิจกรรม เช่น ใช้ความสนุกสนานเพลิดเพลินการเน้นให้เห็นคุณค่า หรือประโยชน์ที่นักเรียนจะได้รับ

3. การจัดกิจกรรมควรเป็นเรื่องของนักเรียนจริงๆ คือ ให้เด็กจัดการวางแผนเอง ครูเป็นผู้คอยชี้แนะ ให้คำแนะนำช่วยเหลือเท่านั้น

4. การจัดกิจกรรมทุกประเภทต้องมีกติกา มีระเบียบข้อบังคับ เพื่อเป็นแนวทางให้นักเรียนได้ดำเนินการอย่างถูกต้อง

ประติษฐ์ ฮวบเจริญ (ประติษฐ์ ฮวบเจริญ และคณะ, 2521: 164-165) สรุปหลักการจัดกิจกรรมนักเรียนไว้ว่า

1. จะต้องยึดหลักประชาธิปไตย คือ ต้องเคารพและยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น ครูไม่ควรสั่งการ บังคับนักเรียนตามใจตัวเอง

2. นักเรียนแต่ละคนควรทำกิจกรรมที่ตนเองสนใจและถนัดที่สุดเท่านั้น ไม่ควรทำกิจกรรมหลายอย่าง

3. การทำกิจกรรมควรจะยึดถือ การพัฒนาการของผู้จัดการมากกว่าที่จะยึดถือผลงานที่เสนอออกมา

4. กิจกรรมไม่ควรเน้นที่ระเบียบข้อบังคับมากเกินไป ควรยึดถือวินัยทางจิตใจมากกว่า

5. นักเรียนควรจะมีบทบาทในกิจกรรมมากที่สุด เพราะเป็นงานที่เด็กคิดริเริ่มขึ้นมาเอง

6. ควรคำนึงถึงประโยชน์ที่เด็กจะได้รับมากที่สุด เพราะกิจกรรมบางอย่างผลได้ไม่เท่าผลเสีย เป็นการสิ้นเปลืองทั้งเวลา แรงงาน และทรัพย์สิน

เอกชัย กี่สุขพันธ์ (อ้างถึงใน พิมพ์วรรณ ทองกลิ่น, 2531: 25) ยังได้แบ่งประเภทของกิจกรรมนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นไว้ ดังนี้

1. ด้านวิชาการ ได้แก่ กิจกรรมเสริมหลักสูตรของชุมนุมวิชาการต่าง ๆ เช่น ชุมนุมภาษาไทย ชุมนุมคณิตศาสตร์ ชุมนุมวิทยาศาสตร์ ชุมนุมภาษาต่างประเทศ เป็นต้น กิจกรรมด้านวิชาการนี้จะมีส่วนเสริมสร้างเนื้อหาวิชาตามหลักสูตรให้มีความสมบูรณ์ขึ้น

2. ด้านกีฬา กิจกรรมด้านกีฬามีส่วนสำคัญในการปลูกฝังความสามัคคี ความรู้จักการเสียสละ ความมีน้ำใจเป็นนักกีฬา มีใจกว้าง กิจกรรมด้านนี้ ได้แก่ ชุมนุมกีฬา ต่าง ๆ เช่น ชุมนุมฟุตบอล ชุมนุมแบดมินตัน ชุมนุมตะกร้อ ชุมนุมเทเบิลเทนนิส เป็นต้น

3. ด้านบำเพ็ญประโยชน์ต่อสังคม

4. ด้านนันทนาการหรือสันทนาการ กิจกรรมด้านนี้มักจัดขึ้นเพื่อการสังสรรค์ การพบปะสังสรรค์ การพักผ่อนหย่อนใจตามโอกาสอันควร ได้แก่ การจัดงานรื่นเริงต่าง ๆ การจัดงานพบปะสังสรรค์ การจัดทัศนศึกษา

5. ด้านศิลปวัฒนธรรม กิจกรรมด้านนี้มีส่วนช่วยในการปลูกฝัง สืบทอดศิลป วัฒนธรรมประจำชาติ เพื่อคงความเป็นเอกลักษณ์ของชาติไทยไว้ ได้แก่ กิจกรรมวันไหว้ครู กิจกรรมเนื่องในวันประเพณีต่าง ๆ ของไทย กิจกรรมชุมนุมนครีไทย ชุมนุมนานาชาติและการ แสดง

6. ด้านสิ่งพิมพ์ กิจกรรมด้านนี้ได้แก่ สิ่งพิมพ์ต่าง ๆ ที่นักเรียนเป็นฝ่ายผลิต ขึ้นเอง เช่น หนังสือรุ่นประจำปีของโรงเรียน หนังสือพิมพ์โรงเรียน วารสารหรือจุลสารของ ชุมนุมต่าง ๆ

7. ด้านการบริหารหรือการปกครอง กิจกรรมด้านนี้เปิดโอกาสให้นักเรียนได้ ฝึกการบริหาร ฝึกความเป็นผู้นำ ผู้ตามในการทำงานเป็นหมู่คณะ อีกทั้งยังเป็นประโยชน์ต่อ การบริหารงานของโรงเรียนด้วย ได้แก่ สภานักเรียนหรือกรรมการนักเรียน หัวหน้าระดับชั้น หัวหน้าชั้น กิจกรรมรายการพบครู (โฮมรูม)

5.4 การปลูกฝังจริยธรรม

พินัส หันนาคินท์ (2523: 12) ได้ให้ความหมายของจริยธรรมว่า หมายถึง คุณสมบัติทางความประพฤติที่สังคมมุ่งหวังให้สมาชิกของสังคมนั้นประพฤติตาม จริยธรรม เกี่ยวข้องโดยตรงกับความถูกต้องในความประพฤติอันมีความหมายถึง การกระทำอย่างมีเสรี ภายใต้อำนาจของมโนธรรม อันได้แก่ ความสำนึกในความบังควรที่จะกระทำหรือเป็นหน้าที่ที่ จะต้องกระทำของสมาชิกแต่ละคนในสังคมนั้น ๆ ความเปลี่ยนแปลงของจริยธรรมย่อมเกิดขึ้น ได้เสมอ ในเมื่อสภาวะการณ์ของการดำเนินชีวิตเปลี่ยนแปลงไป การเปลี่ยนแปลงในสภาวะการณ์ ของชีวิตย่อมทำให้ทัศนคติที่คนมีต่อจริยธรรมเดิมได้รับการพิจารณาใหม่ เกิดแนวคิดใหม่ขึ้น จริยธรรมเดิมอาจจะเปลี่ยนแปลงหรือได้รับการเพิ่มเติมขยายความให้กว้างขวางพอเพียงให้ สอดคล้องกับสภาวะการณ์อันเปลี่ยนไปแล้วนั้น

จำรัส ดวงธิดา ได้อธิบายความหมายของจริยธรรมต่างจากความหมายอื่น ๆ ว่าจริยธรรมตามรากศัพท์หมายถึง ธรรม คือสิ่งบังคับทั้งโดยตรงและโดยอ้อมให้มนุษย์ประพฤติปฏิบัติอย่างมีกติกา และเป็นเครื่องขัดเกลาสันดานของมนุษย์ธรรมมี 4 ประการคือ

1. เนติธรรม ได้แก่ กฎหมาย
2. สันติธรรม ได้แก่ ประเพณีอันดีงามซึ่งเป็นแบบแผน
3. ศิลธรรม ได้แก่ ศิลธรรมทางศาสนา
4. คุณธรรม ได้แก่ คุณงามความดีที่สะสมอยู่ในใจมนุษย์

กูด (Good, 1964: 314) ให้ความหมายของจริยธรรมว่า หมายถึง การปรับพฤติกรรมให้เข้ากับกฎเกณฑ์หรือมาตรฐานของความประพฤติที่ถูกต้องหรือดีงาม

โคลเบอร์ก (Kohlberg, 1969: 5) ได้กล่าวถึง จริยธรรมในลักษณะเดียวกันว่าเป็นความรู้สึกผิดชอบชั่วดี เป็นกฎเกณฑ์และมาตรฐานของการประพฤติปฏิบัติในสังคม ซึ่งบุคคลจะพัฒนาขึ้น

ประเภทของจริยธรรม

แสง จันทรงาม ได้แบ่งประเภทของจริยธรรมหรือคุณธรรมไว้อย่างกว้าง ๆ เป็น 3 ประเภท คือ

1. ประเภทสร้างความเจริญแก่ตนเอง เช่น ความขยันขันแข็ง ความอดทน ความรู้จักพึ่งตนเอง
2. ประเภทส่งเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างมนุษย์ เช่น ความมีไมตรีจิต มิตรภาพความสุภาพอ่อนโยน
3. ประเภทส่งเสริมชาติ บ้านเมือง เช่น ความรักชาติ ความเห็นแก่ส่วนรวม ความจงรักภักดีต่อพระมหากษัตริย์

ดวงเดือน พันธุมนาวิน และ เพ็ญแข ประจันปัจจนึก ได้แบ่งพฤติกรรมของมนุษย์ที่เกี่ยวข้องกับจริยธรรมเป็น 4 ประเภท ดังนี้

1. ความรู้เชิงจริยธรรม หมายถึงการมีความรู้ไว้ในสังคมของคนนั้นถือว่าการกระทำชนิดใดดี ควรกระทำ และการกระทำชนิดใดเลว ควรดเว้น ลักษณะและพฤติกรรมประเภทใดเหมาะสมหรือไม่เหมาะสมมากน้อยเพียงใด ความรู้เชิงจริยธรรมหรือความรู้เกี่ยว

กับค่านิยมทางสังคมนี้ขึ้นอยู่กับอายุ ระดับการศึกษา และพัฒนาการทางสติปัญญาของบุคคล ด้วย ความรู้เกี่ยวกับกฎเกณฑ์ทางสังคมและศาสนา ส่วนใหญ่เด็กจะเริ่มเรียนรู้ตั้งแต่เกิดโดยในช่วงอายุ 2-10 ปี จะได้รับการปลูกฝังค่านิยมเหล่านี้เป็นพิเศษ

2. ทศนคติเชิงจริยธรรม คือความรู้สึกของบุคคลเกี่ยวกับลักษณะหรือพฤติกรรมเชิงจริยธรรมต่าง ๆ ว่าตนชอบหรือไม่ชอบลักษณะนั้น ๆ เพียงใด ทศนคติเชิงจริยธรรมของบุคคลส่วนมากจะสอดคล้องกับค่านิยมในสังคมนั้น แต่บุคคลบางคนในสถานการณ์ปกติอาจมีทศนคติต่างไปจากค่านิยมของสังคมก็ได้ ทศนคติเชิงจริยธรรมของบุคคลมีความหมายกว้างขวางกว่าความรู้เชิงจริยธรรมของบุคคล เพราะทศนคตินั้นจะรวมทั้งความรู้และความรู้สึกในเรื่องนั้น ๆ เข้าด้วยกัน ฉะนั้นทศนคติเชิงจริยธรรมจึงสามารถใช้ทำนายพฤติกรรมเชิงจริยธรรมได้แม่นยำกว่าการใช้ความรู้เชิงจริยธรรมเพียงอย่างเดียว ทศนคติเชิงจริยธรรมของบุคคลนั้นในเวลาหนึ่งอาจเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมได้

ประกาศน์ อวยชัย(2517) ควรปลูกฝังเด็กและเยาวชนให้หนักในทางศีลธรรม การปลูกฝังอบรมทางศีลธรรมจรรยา นั้น นอกจากจะมีส่วนช่วยยกระดับสังคมให้สูงขึ้นแล้วยังเป็นการช่วยแก้ปัญหาความประพฤติและจิตใจของเด็กและเยาวชนได้เป็นอย่างดี ฉะนั้นจึงจำต้องนำเด็กและเยาวชนให้ใกล้ชิดศาสนาโดยให้เด็กเกิดศรัทธา อันมั่นคงอันจะสามารถบังคับจิตใจโดยการระงับใจต่อสิ่งที่ชั่วร้ายต่าง ๆ ได้และวิธีการในการให้โอกาสแก่เด็กและเยาวชนที่กระทำผิด ย่อมทำให้ได้รับความอบอุ่นจากผู้ใกล้กับตัวเขามากที่สุด และสามารถทำให้เด็กและเยาวชนกลับตัวเป็นคนดีของสังคมได้มากที่สุด

พรพิมล จันทรพลับ (2538) กล่าวว่า วัยรุ่นอยู่ในช่วงวัยที่อยู่ระหว่างความเป็นเด็กและความเป็นผู้ใหญ่ ดังนั้นเขาจึงเกิดความสับสนในบทบาทของตนเอง ไม่นั่นใจว่าจะปฏิบัติตนอย่างไร จึงมักจะแสดงพฤติกรรมแปลก ๆ ถ้าเด็กได้รับคำแนะนำหรือความช่วยเหลืออย่างถูกต้องเหมาะสมก็สามารถปรับตัวได้ดี จะเห็นได้ว่า ปัญหาของเด็กวัยรุ่นในปัจจุบันที่พบมากคือ ปัญหายาเสพติด ปัญหาทางเพศ ปัญหาการพนัน ปัญหาอันสืบเนื่องจากร่างกายเพราะมีการเปลี่ยนแปลงของต่อมและอวัยวะต่าง ๆ และปัญหาเปลี่ยนแปลงอื่น ๆ อีกมากมาย ถ้าผู้ใหญ่ช่วยดูแลและเอาใจใส่โดยเฉพาะอย่างยิ่ง สถาบันครอบครัว สถาบันการศึกษา สถาบันทางสังคมและสื่อมวลชนต่าง ๆ ก็จะช่วยป้องกันและแก้ไขปัญหาของวัยรุ่น โดยมีการปลูกฝังจริยธรรม ค่านิยม ทศนคติและลักษณะนิสัยที่ดี ๆ ให้แก่วัยรุ่นก็จะเป็นการส่งเสริมและพัฒนาให้เขาสามารถปฏิบัติตนอย่างเหมาะสมสามารถแก้ไขปัญหาดังกล่าว ได้ด้วยตนเอง มีระเบียบ

วินัย มีความรับผิดชอบสามารถตัดสินใจแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ได้ด้วยตนเองอย่างถูกต้อง ก็จะเป็นผู้ใหญ่และประชากรที่มีคุณภาพของประเทศชาติ และผู้ที่เป็นพลเมืองดี ได้แก่ ผู้มีคุณธรรม มีความขยันหมั่นเพียร มีความมานะอดทนมีความซื่อสัตย์ มีความรับผิดชอบ และเป็นผู้เห็นประโยชน์ของส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตนโดยสรุปรวมแล้ว ผู้ที่เป็นพลเมืองดี คือผู้ที่มีจริยธรรมสูงนั่นเอง

จตุรรัตน์ เอื้ออานวย (2529) แสดงให้เห็นว่า เยาวชนที่ได้รับการปลูกฝังค่านิยมความไม่ละอายต่อความชั่ว โดยใช้ชีวิตคลุกคลีกับอบายมุขต่าง ๆ และกลับเห็นว่าเป็นสิ่งที่ถูกต้องดีงามคือเห็นผิดเป็นชอบ ทั้งชอบคบหาสมาคมกับเพื่อนที่มีนิสัยในทางเป็นนักเลง อันธพาลเกร และข้องแวะกับสิ่งเสพติดให้โทษนั้น จะมีแนวโน้มแสดงพฤติกรรมคือดื่ง ลองดี ทำหาย และก้าวก้าว รุกราน เป็นการต่อต้านผู้ใดก็ตามที่มีอำนาจเหนือกว่าตนไม่ว่าจะเป็นบิดา มารดา ญาติพี่น้อง เพื่อน ฯลฯ โดยเยาวชนยังมีความไม่ละอายต่อการทำชั่วสูง จะมีแนวโน้มการต่อต้านสังคมในลักษณะก้าวร้าวรุกรานสูง

ส่วนเรื่องศีลธรรมและการคบเพื่อนมีความสัมพันธ์กับการเข้าไปเกี่ยวข้องกับการกระทำผิดทั้งในระดับบุคคลและระดับการกระทำผิดเหมือนกัน คือ ส่วนใหญ่ไปในทิศทางเดียวกัน แต่ในระดับบุคคลจะเข้มข้นกว่าเล็กน้อย นั่นคือ ยิ่งเข้าไปเกี่ยวข้องกับการกระทำผิดของคนอื่นมากเท่าใดก็ยิ่งจะทำผิดมากขึ้นเท่านั้น ส่วนความยึดมั่นในศีลธรรมก็เช่นเดียวกัน ถ้ายังมีมากกว่าการกระทำผิดก็จะลดลงได้

5.5 การลงโทษนักเรียนนักศึกษา

กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดระเบียบว่าด้วยการลงโทษ นักเรียนนักศึกษา โดยให้ความหมายการลงโทษไว้ดังนี้

การลงโทษ หมายถึง การลงโทษ นักเรียนนักศึกษาที่ประพฤติผิด หรือฝ่าฝืนระเบียบข้อบังคับของสถานศึกษา หรือของกระทรวงศึกษาธิการ

ความมุ่งหมายของการลงโทษในสถาบันการศึกษา (อ้างถึงใน รุ่งธรรม ศุจิธรรมรักษ์, 2522: 89-91)

สถาบันการศึกษามีความมุ่งหมายเพื่อให้นักศึกษาอบรมแก่เยาวชนให้มีความรู้และความประพฤติดี การลงโทษในสถาบันการศึกษาเป็นเพียงเครื่องมืออย่างหนึ่งที่ใช้เพื่อให้บรรลุความมุ่งหมายของสถาบันการศึกษา ดังนั้นการลงโทษในสถาบันการศึกษาจึงไม่ควรมี

ความมุ่งหมายเพื่อรักษาความยุติธรรมมากไปกว่าที่จะมุ่งให้เกิดประโยชน์ในการอบรมสั่งสอนให้นักเรียนมีความรู้และความประพฤติดี การลงโทษในสถานศึกษาจึงควรมีความมุ่งหมายตามทฤษฎีประโยชน์นิยม กล่าวคือ การลงโทษในสถานศึกษาควรมีความมุ่งหมายเพื่อป้องกันไม่ให้นักเรียนฝ่าฝืนระเบียบกฎเกณฑ์ของโรงเรียน แก่ไขนิสัยนักเรียนที่มีลักษณะผิดกฎของโรงเรียนบ่อย ๆ สร้างนิสัยให้นักเรียนเคารพและปฏิบัติตามระเบียบกฎเกณฑ์ของโรงเรียนเพื่อให้เกิดการเรียนการสอนและการอบรมความประพฤติของนักเรียนเป็นไปได้อย่างราบรื่นและบรรลุผลสำเร็จ และถ้าหากในกรณีใดที่ครูจะลงโทษนักเรียนเพื่อให้เกิดความยุติธรรมแล้วก็ควรถือตามทฤษฎีการลงโทษแบบกฎ-ประโยชน์นิยมที่ถือว่าการลงโทษนักเรียนอย่างยุติธรรมจะก่อให้เกิดประโยชน์ในการปกครองนักเรียนในระยะยาวมากกว่าการหาประโยชน์จากการลงโทษนักเรียนในแต่ละครั้ง ไม่ควรถือว่าความยุติธรรมในการลงโทษเป็นสิ่งที่มีความสำคัญกว่าประโยชน์ที่จะได้จากการลงโทษไม่ว่าในครั้งนี้อย่างไรหรือในระยะยาวต่อไป เพราะถ้าไม่เป็นเช่นนี้คือ ถ้าครูถือว่าความยุติธรรมในการลงโทษนักเรียนมีความสำคัญมากกว่าประโยชน์ที่จะได้จากการลงโทษครูก็ต้องถือว่าจำเป็นต้องลงโทษนักเรียนทุกคนที่ทำผิดอย่างสาสมกับความผิดของนักเรียนและครูจะไม่ยอมลงโทษนักเรียนที่ไม่มีความผิดเลย แม้ว่าการทำเช่นนี้ในบางครั้งจะก่อให้เกิดประโยชน์ในการควบคุมความประพฤติของนักเรียนก็ตาม แต่การที่ครูถือความยุติธรรมในการลงโทษนักเรียนอย่างเคร่งครัดเช่นนี้ อาจทำให้การลงโทษในโรงเรียนเป็นอุปสรรคขัดขวางต่อการอบรมให้นักเรียนมีความรู้และความประพฤติดี อันเป็นการขัดต่อความมุ่งหมายของโรงเรียนได้ เช่น ในกรณีที่เด็กนักเรียนคนหนึ่งมีนิสัยก้าวร้าว มักรังแกเพื่อนนักเรียนด้วยกันเป็นประจำ ทั้งนี้เพราะมีสาเหตุมาจากสภาพครอบครัวของเด็กนักเรียนคนนั้น คือเด็กขาดความรักความอบอุ่น เด็กอาจขาดพ่อหรือแม่ หรือผู้ปกครองไม่เข้าใจเด็ก ไม่ได้ให้ความดูแลเอาใจใส่เด็กอย่างเพียงพอ เด็กจึงชดเชยโดยการพยายามเรียกร้องความสนใจจากคนอื่นด้วยการละเมิดกฎระเบียบของโรงเรียนบ่อย ๆ ในกรณีเช่นนี้ครูควรจะให้ภัยเด็กและพยายามอบรมสั่งสอนเด็กไม่ให้ประพฤติผิดเช่นนั้นด้วยความรักและความเข้าใจเด็ก รวมทั้งพยายามแก้ไขสาเหตุที่ทำให้เด็กมีพฤติกรรมเช่นนี้ร่วมกับผู้ปกครองของเด็กโดยชี้แจงให้ผู้ปกครองของเด็กเข้าใจปัญหาของเด็กและพยายามให้ความรักและความเอาใจใส่ต่อเด็กมากขึ้น แต่ถ้าครูถือความยุติธรรมในการลงโทษตามทฤษฎีทดแทนความผิดโดยลงโทษเด็กอย่างรุนแรงสาสมกับความผิดของเด็กทุกครั้งที่เด็กทำผิด ก็อาจทำให้เกิดผลเสียต่อเด็ก อาจทำให้เด็กกลายเป็นคนดื้อด้าว ไม่กลัวเกรงต่อการถูกทำโทษ จนในที่สุดอาจมีนิสัยเลวที่แก้ไขไม่หายต่อไปในอนาคตได้อีกประการหนึ่ง ถ้าครูถือว่าความยุติธรรมในการลงโทษสำคัญกว่าผลได้จากการลงโทษสำคัญกว่าผลได้จากการลงโทษ ครูก็คงจะไม่ยอมลงโทษนักเรียนที่ไม่มีความผิดไม่ว่าในกรณีใด ๆ

ทั้งสิ้น แต่ในบางกรณีการลงโทษนักเรียนที่ไม่มีความผิดก็เป็นสิ่งจำเป็นต้องทำในการควบคุมดูแลนักเรียนเป็นจำนวนมากให้อยู่ในกฎระเบียบของโรงเรียน เช่น ในกรณีที่มีนักเรียนบางคนในห้องฝ่าฝืนระเบียบของโรงเรียนโดยนำเอาลูกฟุตบอลมาเตะเล่นภายในห้องเรียนระหว่างที่ครูไม่อยู่จนทำให้กระจกหน้าต่างห้องเรียนแตก แล้วไม่มีนักเรียนคนใดยอมบอกว่ามีใครบ้างที่ร่วมกันเตะลูกฟุตบอลในห้องเรียน ในกรณีเช่นนี้เมื่อไม่สามารถหาตัวนักเรียนที่ทำผิดโดยเฉพาะมาลงโทษได้ แต่ครูจำเป็นต้องลงโทษผู้ฝ่าฝืนระเบียบของโรงเรียนในครั้งนี้อย่างไรเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดการฝ่าฝืนระเบียบในครั้งต่อ ๆ ไปอีก การลงโทษหมู่ให้นักเรียนทั้งห้องให้ร่วมกันชดใช้ค่าเสียหายรวมทั้งลงโทษโดยการให้นักเรียนทั้งห้องต้องอยู่ทำความสะอาดห้องเรียนและอาคารเรียนหลังจากเลิกเรียนแล้วก็เป็นสิ่งชอบธรรมแม้ว่าการลงโทษหมู่เช่นนี้จะทำให้นักเรียนที่ไม่ได้ทำความผิดถูกลงโทษด้วยก็ตาม

เหตุผลอีกประการหนึ่งที่ไม่ควรลงโทษนักเรียนโดยมีความมุ่งหมายเพื่อทดแทนความผิดก็คือ เด็กนักเรียนยังไม่มีควมรับผิดชอบต่อการกระทำของตนเองเท่ากับผู้ใหญ่ ทฤษฎีทดแทนความผิดถือว่าเหตุที่ต้องลงโทษทดแทนความผิดก็เพราะคนต้องมีความรับผิดชอบต่อการกระทำของตน คนที่ทำความผิดจึงสมควรได้รับโทษตามความผิดของตน แต่เรารู้กันว่าเด็กนักเรียนยังไม่มีควมรับผิดชอบต่อการกระทำของตนเองเท่ากับผู้ใหญ่ และความมุ่งหมายส่วนหนึ่งของโรงเรียนก็คือ การอบรมสั่งสอนให้นักเรียนเจริญเติบโตขึ้นไปเป็นผู้ใหญ่ที่มีความรับผิดชอบต่อการกระทำของตนเองและต่อสังคม ดังนั้นในการลงโทษนักเรียนจึงไม่ควรมีความมุ่งหมายที่จะทดแทนความผิดแก่นักเรียนที่ทำผิดโดยถือว่าเขามีควมรับผิดชอบต่อการกระทำของเขาอย่างเต็มที่ แต่ควรลงโทษโดยมีความมุ่งหมายว่า การลงโทษจะก่อให้เกิดผลในการทำให้นักเรียนมีความรับผิดชอบต่อการกระทำของตนเองและต่อความเป็นระเบียบเรียบร้อยของโรงเรียนมากขึ้น เพื่อที่ว่าเขาจะได้เจริญเติบโตขึ้นไปเป็นผู้ใหญ่ที่มีความรับผิดชอบต่อตัวเองและต่อสังคมโดยรวม

ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการศึกษาของ ฉัตรสุมน พงดีทิญญา (2536) ในปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความประพฤติผิดของนักเรียน ซึ่งได้ทำการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ คือ ความผูกพัน (บิดา มารดา โรงเรียน ครู) ความยึดมั่นต่อการกระทำที่สังคมยอมรับ (กฎระเบียบของ

โรงเรียน) ความเกี่ยวข้องกับกิจกรรมอันเป็นแบบแผนที่สังคมยอมรับ (กิจกรรม บำเพ็ญประโยชน์ กิจกรรมวิชาการ) ความเชื่อในความถูกต้องของกฎที่มีอยู่ในสังคม การคบหาสมาคม คบเพื่อนที่ประพาศติผิด การรับรู้ความรุนแรงของการลงโทษการรับรู้ความแน่นอนของการลงโทษ และการรับรู้ความรวดเร็วของการลงโทษ และการรับรู้ความรวดเร็วของการลงโทษ กับตัวแปรตามคือ ความประพาศติผิดของนักเรียน ผลการวิจัยพบว่าตัวแปรทุกตัวมีความสัมพันธ์กับระดับความประพาศติผิดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

จากการศึกษาของ สมนึก ชัชวาลย์ (2529) เรื่องความผูกพันที่มีต่อสังคมกับพฤติกรรมเบี่ยงเบนของเยาวชน ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ อันได้แก่ ความผูกพัน (บิดา มารดา โรงเรียน ครู) ความผูกมัด การทุ่มเทเกี่ยวข้อง (ด้านกิจกรรมวิชาการ การเรียน กิจกรรมต่าง ๆ กลุ่มกีฬาต่าง ๆ) ความเชื่อกับตัวแปรตาม การกระทำผิดกฎระเบียบ ข้อบังคับของโรงเรียน ผลการวิจัย พบว่าตัวแปรทุกตัวมีความสัมพันธ์เชิงลบกับการกระทำผิดกฎระเบียบของโรงเรียน

ผลการศึกษาของประภาสีย์ สุขทรศนีย์ เรื่องลักษณะการใช้และปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการใช้สารเสพติดของวัยรุ่น ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ คือ การใช้สารเสพติดของวัยรุ่น การคบหาสมาคมกับเพื่อนที่ใช้สารเสพติด ความรักผูกพัน (บิดา มารดา โรงเรียน) ความยึดมั่นต่อการกระทำที่สังคมยอมรับ ความเชื่อถือในบรรทัดฐานและค่านิยม ความเกี่ยวข้องกับกิจกรรมที่สังคมยอมรับ (การร่วมกิจกรรมต่าง ๆ การเล่นเกม เล่นดนตรี หรือ จัดตั้งกลุ่มสนทนาการต่าง ๆ) ทศนะที่มีต่อตนเองกับตัวแปรตามการใช้สารเสพติดของวัยรุ่น ผลการวิจัยพบว่าตัวแปรทุกตัวมีความสัมพันธ์กับระดับการใช้สารเสพติดของวัยรุ่น

การศึกษาของสุภาพันธ์ รื่นสำราญ (2525) เรื่องการศึกษาปัญหานักเรียนก่อเหตุทะเลาะวิวาทในเขตกรุงเทพมหานคร พบผลการวิจัยที่เกี่ยวกับบทบาทของครู อาจารย์ และโรงเรียนจะต้องกวาดขัน เอาใจใส่ เป็นมิตรกับนักเรียน มีจำนวนครูและอุปกรณ์การเรียนให้ครบถ้วน จะเป็นการป้องกันเด็กและเยาวชนทะเลาะวิวาทได้

เพ็ญศรี รอดเกิด (อ้างถึงใน กมลวิทย์ โสภิกุล, 2523: 46) ในเรื่องการศึกษาทัศนคติของครูที่มีต่อพฤติกรรมเด็กที่มีปัญหา โดยศึกษาจากข้าราชการครูฝ่ายปกครอง โรงเรียนมัธยมศึกษา เขตการศึกษาที่ 7 จำนวน 182 คนจาก 16 โรงเรียน พบว่าพฤติกรรม

เด็กที่เป็นปัญหา อันได้แก่ เด็กหนีเรียน การทะเลาะวิวาท และการติดยาเสพติด มีสาเหตุจากครูสอนไม่เอาใจใส่ ไม่มีเทคนิคการสอน ซึ่งครูฝ่ายปกครองเห็นด้วยอยู่ในระดับมากที่สุดต่อการป้องกัน โดยให้ครูทั่วไปตักเตือนเด็ก โดยใช้วิธีการพักการเรียน การไล่ออก การให้ออก การคัดช้อก และมีความเห็นด้วยกับการลงโทษเด็ก โดยให้ออกาสเด็กในการพิจารณาตนเอง ในด้านความคิด

สมพักตร์ ศรีประไพ (2520: 123 อ้างถึงในกมลวิทย์ โสภิกุล, 2533: 45) ศึกษาเรื่องความคาดหวังของโรงเรียน และครอบครัวเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ในการป้องกันและแก้ไข ปัญหาของนักเรียน: ศึกษาเฉพาะกรณีในโรงเรียนมัธยมสาธิตรามคำแหง สำหรับการปฏิบัติงานสังคมสงเคราะห์ในโรงเรียน ได้กล่าวถึง การปฏิบัติหน้าที่ของครู และโรงเรียน กล่าวคือ

1. ครูจะต้องมีโอกาสรู้จักเด็กที่ตนสอนอย่างทั่วถึงทุกคน
2. ฝึกหลักการว่าโรงเรียนจะต้องทำให้เด็กทุกคนในโรงเรียน ครูในโรงเรียนได้ด้วยความอบอุ่นใจ มีความเป็นกันเองใกล้ชิดสนิทสนมระหว่างครูกับเด็กนักเรียน
3. ต้องเปิดโอกาสให้เด็กได้ดำเนินชีวิตแบบประชาธิปไตย
4. ครูจะต้องระลึกอยู่เสมอว่ามีหลักที่ส่งเสริมและช่วยเหลือให้เด็กทุกคนได้พัฒนาเติบโตในทุก ๆ ด้านพร้อมกัน

ประไพศรี ชอนกลิ่น และคณะ (2530) ได้ศึกษาวิจัย “การป้องกันและควบคุมการใช้สารเสพติดในนักเรียนที่มีพฤติกรรมที่เป็นปัญหาในโรงเรียนมัธยม 6 แห่ง ในจังหวัดเชียงใหม่” โดยทำการเก็บข้อมูลจากนักเรียนในชั้น ม.1-ม.3 ที่มีปัญหาจำนวน 42 คน ผลปรากฏว่าเด็กทั้งหมดมีการใช้สารเสพติดประเภทสารระเหย และทั้งหมดเป็นเพศชาย โดยมีอัตราการเสพเมื่อเทียบกับระดับชั้นได้ดังนี้ ม.1 ม.2 ม.3 คิดเป็นร้อยละ 4.35, 43.48 และ 52.17 ตามลำดับ และเมื่อได้มีการอบรมให้ความรู้ ให้คำปรึกษากับผู้ปกครองของเด็กที่มีปัญหาทั้ง 42 คน พร้อมกับได้มีการจัดกิจกรรมให้กับเด็กนักเรียน เมื่อเวลาผ่านไปพบว่าพฤติกรรมที่เป็นปัญหาของเด็กกลุ่มนี้ลดลง คือ มีการหยุดใช้สารระเหยถึงร้อยละ 60.87

ยุบลวรรณ ประมวลรัฐการ (2532) ได้ศึกษาวิจัย “ตัวแบบสมมติฐานการใช้ยาหรือสิ่งเสพติดในวัยรุ่น” ทดสอบเฉพาะนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายสายสามัญ อ.เมือง จ.นนทบุรี โดยใช้ตัวแบบสมมติฐานที่ประกอบด้วย 6 มโนทัศน์ คือ การใช้ยาหรือสิ่งเสพติดในวัยรุ่นการคบเพื่อนที่ใช้ยาหรือสิ่งเสพติด ความเชื่อในค่านิยมและบรรทัดฐานของสังคม ความ

ยึดมั่นผูกพันต่อการกระทำที่สังคมยอมรับ ความรู้สึกผูกพันต่อโรงเรียน ความรู้สึกผูกพันต่อบิดามารดา ซึ่งใช้การทดสอบ 2 ขั้นตอน โดยใช้เทคนิควิถีวิเคราะห์ (path analysis) คือ รวมประเภทของยาเสพติด และแยกประเภทของยาเสพติดออกจากกัน ผลการวิจัยปรากฏว่า การทดสอบตัวแบบโดยรวมประเภทจะเห็นว่าการคบเพื่อนที่ใช้ยาเสพติด ความยึดมั่นผูกพันต่อการกระทำที่สังคมยอมรับ ความเชื่อในค่านิยมและบรรทัดฐานของสังคม มีผลกระทบโดยตรงต่อการใช้ยาเสพติด และการทดสอบโดยแยกประเภทของยาพบว่า ตัวแบบที่สร้างขึ้นสามารถอธิบายการสูบบุหรี่หรือของวัยรุ่นได้มากที่สุด รองลงมาคือ ทัศนคติ และแอลกอฮอล์

ความคิดเห็นต่อสภาพแวดล้อมของโรงเรียน ของนักเรียนที่มีพฤติกรรมผิดวินัยและนักเรียนที่มีพฤติกรรมอยู่ในวินัย (อ้างถึงใน อัญชลี หนักแน่น, 2537: 61) จากผลการวิจัยที่พบว่า นักเรียนที่มีพฤติกรรมผิดวินัยและนักเรียนที่มีพฤติกรรมอยู่ในวินัยมีความคิดเห็นต่อสภาพแวดล้อมของโรงเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของเพียว (2534) ที่พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดเพชรบุรี กลุ่มที่มีพฤติกรรมอยู่ในวินัยและกลุ่มที่มีพฤติกรรมผิดวินัย มีความคิดเห็นต่อสภาพแวดล้อมของโรงเรียนแตกต่างกัน และสอดคล้องกัน

ชีรวัดน์ นิจนตร (2526: 141) ศึกษาความรู้สึกแออัดต่อสภาพแวดล้อมของโรงเรียนกับกลุ่มนักเรียนวัยรุ่นที่เป็นกลุ่มในเขตกรุงเทพมหานคร มีจำนวนกลุ่มตัวอย่าง 1,122 คน โดยศึกษาส่วนประกอบสภาพแวดล้อมของโรงเรียน 3 ด้าน มีดังนี้ สภาพแวดล้อมทางกายภาพ หมายถึง สิ่งก่อสร้างวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ภายในโรงเรียน สภาพแวดล้อมทางสังคม คือปฏิสัมพันธ์ หรือการเกี่ยวข้องสัมพันธ์กันระหว่างบุคคลต่าง ๆ ภายในโรงเรียน ซึ่งหมายถึงบรรยากาศในโรงเรียน และสภาพแวดล้อมทางจิต หมายถึง ลักษณะการรับรู้ของบุคคลที่เกี่ยวข้องกับสิ่งต่าง ๆ ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่รู้สึกแออัด คือไม่สามารถหาช่องทางหรือทางออกที่ตนพอใจ โดยมีกลุ่มนักเรียนที่รู้สึกแออัดมากจะมีคะแนนความก้าวร้าวสูงกว่ากลุ่มนักเรียนที่รู้สึกแออัดน้อย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 จากผลการวิจัยนี้ทำให้ทราบว่าสภาพแวดล้อมของโรงเรียนมีส่วนทำให้นักเรียนมีพฤติกรรมก้าวร้าวในระดับที่แตกต่างกัน โดยขึ้นอยู่กับนักเรียนสามารถหาช่องทางหรือมีทางเลือกที่ตนพอใจในสภาพแวดล้อมของโรงเรียนเพียงใด

ชুমมาศ กัลยาณมิตร (2530: บทคัดย่อ) ศึกษาปัจจัยที่มีต่อเจตคติเกี่ยวกับการประพฤติไม่เหมาะสมกับสภาพและวัยของนักเรียน ในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า นักเรียนที่มี

ลักษณะห้องเรียนเล็ก อากาศถ่ายเทไม่สะดวก มีสิ่งรบกวนสมาธิในการเรียน มีเจตคติในทางบวกเกี่ยวกับการประพจน์ไม่เหมาะสมกับสภาพและวัยสูงขึ้น

มรกต เจริญสวัสดิ์ (2531) ทำการศึกษาอิทธิพลของประสบการณ์เดิมต่อความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้การเสี่ยงถูกลงโทษกับพฤติกรรมการกระทำผิดวินัยนักศึกษาทั้งในปัจจุบันและอนาคต กลุ่มตัวอย่างคือนักศึกษาธรรมศาสตร์ จำนวน 312 คน แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มที่เคยกระทำผิดและถูกลงโทษไปแล้ว กลุ่มที่เคยกระทำผิดแต่รอดตัวไม่ถูกลงโทษ และกลุ่มที่ไม่เคยกระทำผิด พบว่า ประสบการณ์เดิมในเรื่องการเคยกระทำผิดวินัยมีผลต่อการรับรู้การเสี่ยงถูกลงโทษทั้งในอดีตและปัจจุบัน โดยนักศึกษาทั้ง 2 กลุ่มคือ นักศึกษาที่เคยกระทำผิดและถูกลงโทษแล้ว และนักศึกษาที่เคยกระทำผิดแต่รอดตัว จะมีระดับการรับรู้การเสี่ยงถูกลงโทษในอดีตต่ำกว่าในปัจจุบัน ทั้งนี้ นักศึกษาที่เคยถูกลงโทษจะมีการรับรู้การเสี่ยงถูกลงโทษในปัจจุบัน สูงกว่านักศึกษาที่รอดตัวไปได้

เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบการรับรู้การเสี่ยงถูกลงโทษในอดีตกับพฤติกรรมปัจจุบัน ในภาพรวมระหว่างนักศึกษาที่เคยกระทำผิดวินัยมาก่อน (ทั้งกลุ่มที่ถูกลงโทษแล้วกับกลุ่มที่รอดตัวไปได้) กับกลุ่มที่ไม่เคยกระทำผิดวินัย พบว่า การรับรู้การเสี่ยงถูกลงโทษในอดีตไม่มีผลต่อพฤติกรรมในปัจจุบัน แต่เมื่อเปรียบเทียบระหว่างการรับรู้การเสี่ยงถูกลงโทษในปัจจุบันกับพฤติกรรมในอนาคตพบว่า การรับรู้การเสี่ยงถูกลงโทษในปัจจุบันมีผลต่อพฤติกรรมในอนาคต

Krohn & Massey (1980) ศึกษาพบว่าองค์ประกอบในความผูกพันทางสังคมทั้ง 4 ประการ คือความรู้สึกผูกพัน (Attachment), ความยึดมั่น (Commitment) กับการกระทำที่สังคมยอมรับความเกี่ยวข้อง (Involvement) กับกิจกรรมที่สังคมยอมรับ และความเชื่อ (Belief) ในกฎเกณฑ์บรรทัดฐานของสังคม มีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน และยังพบอีกว่าความยึดมั่นต่อการกระทำที่สังคมยอมรับเป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่สุด ที่มีความสัมพันธ์กับการกระทำผิด และมากกว่าความสัมพันธ์ขององค์ประกอบในความผูกพันทางสังคมอื่น ๆ ที่มีต่อการกระทำผิด (อ้างถึงใน สมนึก ชัชวาลย์, 2529: 19)

Liska & Reed (1985) ได้พบความสัมพันธ์ในเชิงลบระหว่างความรู้สึกผูกพันต่อโรงเรียนกับพฤติกรรมการกระทำผิด นั่นก็คือ ถ้าเด็กวัยรุ่นมีความรู้สึกผูกพันต่อโรงเรียนน้อยลง เด็กวัยรุ่นก็จะมีแนวโน้มกระทำผิดมากขึ้น ในทำนองเดียวกันกับประเด็นการใช้ยาเสพติด

Marcos และคณะ (1986) ศึกษาพบว่าความรู้สึกผูกพันต่อโรงเรียน มีความสัมพันธ์ในเชิงลบกับการที่เด็กวัยรุ่นใช้ยาหรือสิ่งเสพติด

Waldo & Chiricos (1972) ทำการศึกษาเพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างการสูบบุหรี่ และการลักขโมย กับการรับรู้ความรุนแรงและความแน่นอนของการลงโทษ โดยการใช้วิธีสัมภาษณ์นักศึกษามหาวิทยาลัย Florids จำนวน 321 คน โดยคาดว่าถ้าการยับยั้งมีจริงการกระทำผิด (การสูบบุหรี่ และการลักขโมย) จะแปรผันตามการรับรู้ในความรุนแรง และความแน่นอนในการลงโทษซึ่งผลการศึกษาพบว่า

1. การรับรู้ความรุนแรงในการลงโทษไม่มีผลต่อพฤติกรรมการลักขโมย และการสูบบุหรี่
2. การรับรู้ความแน่นอนในการลงโทษ (รับรู้ว่าตนเองมีโอกาสถูกจับ และได้รับโทษเมื่อกระทำผิด) มีความสัมพันธ์กับการกระทำผิด และพบด้วยว่าการรับรู้ความแน่นอนของการลงโทษในการสูบบุหรี่จะมีมากกว่าการลักขโมย

Ehrlich (1973) ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยอาศัยสถิติของ FBI โดยใช้ข้อมูลของปี 1940 1950 และ 1960 เพื่อวัดความแน่นอนและความรุนแรงในการลงโทษ และเขาพบว่าข้อมูลที่ได้สนับสนุนประสิทธิผลเชิงยับยั้งของความแน่นอน และความรุนแรงในการลงโทษ นอกจากนี้เขายังพบปัจจัยอื่นที่มีความผันแปรในเชิงลบต่อความแน่นอนในการลงโทษด้วยคือ ขนาดของประชากร ความหนาแน่นของประชากร เปอร์เซ็นต์ของเด็กเกเร และค่าใช้จ่ายของเจ้าหน้าที่ตำรวจ (อ้างถึงใน Johnson, 1974: 36)

จากการศึกษาทฤษฎี แนวคิด และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยสามารถสรุปได้ว่าปัจจัยที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการยับยั้งการกระทำผิดของเด็กและเยาวชน (นักศึกษา) ดังนี้

1. ระดับความผูกพัน

ครู อาจารย์นับว่าเป็นบุคคลสำคัญที่สุดในกระบวนการเรียนการสอน ทั้งมีอิทธิพลต่อนักเรียนสูงมาก ในส่วนที่เกี่ยวกับการถ่ายทอดความรู้ และทัศนคติรวมถึงสภาพความสมบูรณ์ทางจิตใจของเยาวชนด้วย (อ้างถึงใน ไพฑูรย์ สินลารัตน์, 2525: 75)

ทฤษฎีพันธะทางสังคม (Social Bond Theory) Hirschi ได้กล่าวว่าความรู้สึกผูกพันกับบุคคลอื่น (Attachment) ทางความรู้สึก และใส่ใจต่อความรู้สึกของผู้อื่น ความรู้สึกรับผิดชอบชั่วดี อันเป็นความรู้สึกที่มีลักษณะของการคำนึงถึงผลประโยชน์ของบุคคลอื่น หรือของสังคมส่วนรวมมากกว่าผลประโยชน์ส่วนตัว ลักษณะเช่นนี้เป็นการซึมซับหรือรับเอาบรรทัดฐานทั้งค่านิยม ทศนคติโดยเฉพาะความคาดหวังของสังคมเข้าไปในตัวบุคคล ก็จะทำให้บุคคลนั้นยากที่จะมีพฤติกรรมเบี่ยงเบน (อ้างถึงใน กิตติพงษ์ พัฒนพงศ์, 2538: 15)

จากความสำคัญของทฤษฎีพันธะทางสังคมดังกล่าวข้างต้น ความผูกพันกับบุคคลอื่น จะส่งผลต่อการยับยั้งการกระทำผิดได้ ดังนั้น จึงทำให้คาดหมายได้ว่าการที่ครูให้ความผูกพันกับนักศึกษา ย่อมส่งผลต่อการยับยั้งการกระทำผิดของนักศึกษา จึงตั้งสมมติฐานในการวิจัยว่า

สมมติฐานที่ 1 ระดับความผูกพัน (ครูกับนักศึกษา) มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับระดับการยับยั้งการกระทำผิด: ความผูกพัน (ระหว่างครูกับนักศึกษา) ในระดับสูงสามารถยับยั้งการกระทำผิดของนักศึกษาได้ในระดับสูงกว่า ความผูกพัน (ระหว่างครูกับนักศึกษา) ในระดับต่ำ

2. การจัดสภาพสิ่งแวดล้อมภายในโรงเรียนที่เหมาะสมกับนักศึกษา

วิรัช วรรณรัตน์ (2523) การจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน เป็นตัวกำหนดพฤติกรรมนักเรียนที่สำคัญอย่างหนึ่ง เช่น การจัดบริเวณโรงเรียนไม่สวยงาม ไม่มีระเบียบก็จะไม่ช่วยให้เด็กเปลี่ยนแปลงบุคลิกภาพให้เป็นที่พึงปรารถนาได้ หากจัดสภาพแวดล้อมให้โรงเรียนน่าอยู่สะอาด เป็นระเบียบเรียบร้อย และให้มีสภาพเหมือนกับบ้านของนักเรียน ก็จะมีส่วนช่วยให้นักเรียนได้ประสบการณ์ที่เจริญอกงาม และศิรัวัฒน์ นิจนตร (2526) กล่าวว่าโรงเรียนที่ดี ควรมืองค์ประกอบต่าง ๆ อย่างเหมาะสม เป็นต้นว่า ขนาด รูปร่าง รูปลักษณะ วัสดุอุปกรณ์ สี แสง ทศนียภาพ ทิศทางลม การจัดระเบียบภายในอาคาร เป็นต้น

จากความสำคัญข้างต้นนี้อาจกล่าวได้ว่า การจัดสภาพสิ่งแวดล้อมภายในโรงเรียนที่เหมาะสมกับนักศึกษา จะส่งผลต่อการยับยั้งการกระทำผิดของนักศึกษา จึงตั้งสมมติฐานในการวิจัยว่า

สมมติฐานที่ 2 การจัดสภาพสิ่งแวดล้อมภายในโรงเรียนที่เหมาะสมกับ นักศึกษามีความสัมพันธ์เชิงบวกกับระดับการยับยั้งการกระทำผิด: การจัดสภาพสิ่งแวดล้อมภายในโรงเรียนที่เหมาะสมกับนักศึกษาในระดับสูง สามารถยับยั้งการกระทำผิดของ นักศึกษาในระดับสูงกว่า การจัดสภาพสิ่งแวดล้อมภายในโรงเรียนที่เหมาะสมกับนัก ศึกษาในระดับต่ำ

3. การส่งเสริมกิจกรรมเสริมหลักสูตร

การจัดการศึกษาทางด้านอาชีวศึกษา (อ้างถึงใน จูไรรัตน์, 2528: 14) พบว่า การจัดการเรียนการสอนมุ่งที่การพัฒนาผู้เรียนให้เป็นการกำลังคนของประเทศที่มีประสิทธิภาพในการประกอบกิจการงาน เนื้อหาวิชาที่จะช่วยกล่อมเกลารหรือหล่อหลอมจิตใจของผู้เรียนให้มีอุปนิสัยอ่อนโยน มีความรัก หรือมีความสนใจต่อศิลปะหรือสุนทรียภาพก็มีน้อย ภาวะทางจิตใจของผู้เรียนจึงขาดความนุ่มนวล ฉะนั้นพฤติกรรมต่าง ๆ ของผู้เรียนถึงเป็นไปในทางไม่ควรถูกกิจกรรมเสริมหลักสูตรน่าจะเป็นวิธีหนึ่งที่สถานศึกษาควรได้จัดขึ้น

จากทฤษฎีพันธะทางสังคม ได้อธิบายการเข้าเกี่ยวข้องกับกิจกรรมที่สังคมยอมรับ (Involvement) หมายถึง การทุ่มเทเวลาให้หมดไปกับกิจกรรม อันเป็นไปตามระเบียบบรรทัดฐานของสังคมแล้ว เขาจะไม่มีเวลาหรือโอกาสที่จะไปกระทำผิด Sutherland ก็ยืนยันในความจริงข้อนี้ โดยเขากล่าวว่าพฤติกรรมที่สังคมยอมรับจะกินเวลาของบุคคลให้หมดไป ซึ่งเท่ากับเป็นการป้องกันบุคคลไม่ให้มีเวลาไปคบค้าหรือติดต่อกับพฤติกรรมที่เป็นการกระทำผิด (อ้างถึงใน กิตติพงศ์ พัฒนพงศ์, 2538: 17)

แนวคิดทฤษฎี การเข้าเกี่ยวข้องกับกิจกรรมที่สังคมยอมรับ ประกอบด้วยความสำคัญของกิจกรรมเสริมหลักสูตร ผู้วิจัยจึงเห็นว่า การส่งเสริมกิจกรรมเสริมหลักสูตร มีส่วนในการยับยั้งการกระทำผิดได้ จึงตั้งสมมติฐานในการวิจัยว่า

สมมติฐานที่ 3 การส่งเสริมกิจกรรมเสริมหลักสูตรมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับระดับการยับยั้งการกระทำผิด: การส่งเสริมกิจกรรมเสริมหลักสูตรอยู่ในระดับสูงสามารถยับยั้งการกระทำผิดของนักศึกษาได้ในระดับสูงกว่า การส่งเสริมกิจกรรมเสริมหลักสูตรอยู่ในระดับต่ำ

4. การปลุกฝังจริยธรรม

ประกาศน์ อวยชัย กล่าวว่ ควรปลุกฝังเด็กและเยาวชนให้หนักในทางกิจกรรม การปลุกฝังอบรมทางศีลธรรมจรรยา นั้น เป็นการช่วยแก้ปัญหาความประพฤติและจิตใจของ เด็กและเยาวชนได้เป็นอย่างดี ฉะนั้นจึงจำต้องนำเด็กและเยาวชนให้ใกล้ชิดศาสนาโดยให้เด็ก เกิดศรัทธา อันมั่นคงอันจะสามารถบังคับจิตใจโดยการระงับใจต่อสิ่งที่ชั่วร้ายต่างๆได้ (อ้างถึง ใน ก่าธร เสนจันทร์มิไชย, 2539: 71-72)

จากแนวคิดความเชื่อในกฎเกณฑ์ของสังคม (Believe) ในทฤษฎีความผูกพัน ทางสังคม ได้ให้ทัศนะว่า ถ้าบุคคลมีความเชื่อถือในกฎเกณฑ์ทางสังคมการมีทัศนคติที่ดีต่อกฎเกณฑ์ทางสังคม ความเชื่อในเรื่องศีลธรรมที่ใช้ร่วมกันในสังคมน้อยลงเท่าไรเขาก็ยังมีแนวโน้มที่จะละเมิดกฎเกณฑ์ของสังคมหรือมีการกระทำผิดมากขึ้น

ในส่วนของทฤษฎีการยับยั้ง (Containment Theory) ได้อธิบายการยับยั้งของมนุษย์ ขึ้นอยู่กับการควบคุมภายในและการควบคุมภายนอก

การควบคุมภายในก็คือ การมีความรับผิดชอบ การมีความอดทนต่อความคับข้องใจ การมีความมุ่งมั่น

การควบคุมภายนอก เป็นคุณลักษณะภายนอก อันได้แก่ จริยธรรม การเคารพต่อกฎระเบียบวินัย ตลอดจนบรรทัดฐานของสังคม

จากแนวคิดและความสำคัญของการปลุกฝังจริยธรรม ที่กล่าวมาข้างต้นผู้วิจัย เห็นว่า การปลุกฝังจริยธรรม มีความสำคัญต่อบุคคลในอันที่จะช่วยสนับสนุนความคิดอย่างมีเหตุผลในการตัดสินใจจะประพฤติปฏิบัติสิ่งใด และยังช่วยควบคุมพฤติกรรมที่ฝ่าฝืนบรรทัดฐานของสังคม ผู้วิจัยจึงเห็นว่าถ้ามีการปลุกฝังจริยธรรมให้กับนักศึกษา สามารถยับยั้งการกระทำผิดได้จึงตั้งสมมติฐานในการวิจัยว่า

สมมติฐานที่ 4 การปลุกฝังจริยธรรมมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับระดับการยับยั้งการกระทำผิด: สถาบันการศึกษาที่มีการปลุกฝังจริยธรรมอยู่ในระดับสูง สามารถยับยั้งการกระทำผิดของนักศึกษาได้ในระดับสูงกว่า สถาบันการศึกษาที่มีการปลุกฝังจริยธรรมอยู่ในระดับต่ำ

5. ประสิทธิภาพในการลงโทษ

สถาบันการศึกษามีความมุ่งหมายเพื่อให้การศึกษาอบรมแก่เยาวชนให้มีความรู้และความประพฤติดี การลงโทษในสถาบันการศึกษา เป็นเพียงเครื่องมืออย่างหนึ่งที่ใช้เพื่อให้บรรลุความมุ่งหมายของสถาบันการศึกษา ดังนั้นการลงโทษในสถาบันการศึกษาจึงไม่ควรมีความมุ่งหมายเพื่อรักษาความยุติธรรม (อ้างถึงใน รุ่งธรรม ศุจิธรรมรักษ์, 2522: 89-9)

ทฤษฎีการยับยั้งการกระทำผิด (Deterrence Theory) สามารถสรุปประเด็นสำคัญคือ การลงโทษกระทำเพื่อยับยั้งมิให้บุคคลกระทำผิด Beccerin มองว่าการลงโทษ ควรมีลักษณะ

1. การลงโทษควรมีความเหมาะสมกับความผิด
2. ความแน่นอนในการลงโทษ
3. ความรวดเร็วในการลงโทษ

จากแนวคิดการลงโทษดังกล่าว ทำให้คาดหมายได้ว่า การลงโทษในรูปแบบต่าง ๆ จะมีประสิทธิภาพต่อการยับยั้งการกระทำผิด จึงตั้งเป็นสมมติฐานในงานวิจัยว่า

สมมติฐานที่ 5 ประสิทธิภาพในการลงโทษมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับระดับการยับยั้งการกระทำผิด: สถาบันการศึกษาที่มีประสิทธิภาพในการลงโทษอยู่ในระดับสูง สามารถยับยั้งการกระทำผิดของนักศึกษาได้ในระดับสูงกว่า สถาบันการศึกษาที่มีประสิทธิภาพในการลงโทษอยู่ในระดับต่ำ

สรุปสมมติฐานในการวิจัย

ในการกำหนดทิศทางความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระและตัวแปรตามในแต่ละสมมติฐาน มีความหมายดังนี้คือ (Runyon and Harber, 1980: 120 อ้างถึงใน พรทิพย์ วงศ์เพชรสง่า, 2528: 24)

1. ความสัมพันธ์เชิงบวก หมายถึง การที่ผู้ตอบคำถามได้คะแนนสูงทั้งในตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม ทิศทางความสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระและตัวแปรตามจึงมีทิศทางเดียวกัน
2. ความสัมพันธ์เชิงลบ หมายถึง การที่ผู้ตอบคำถามได้คะแนนสูงในตัวแปรอิสระ แต่ได้คะแนนต่ำในตัวแปรตาม หรือการที่ผู้ตอบ คำถามได้คะแนนต่ำในตัวแปร

อิสระ แต่ได้คะแนนสูงในตัวแปรตาม ทิศทางความสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระและตัวแปรตามจึง มีทิศทางตรงข้ามกัน

สรุปสมมติฐานที่แสดงความสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระ และตัวแปรตามในการศึกษา ครั้งนี้ได้แก่

สมมติฐานที่ 1 ระดับความผูกพันมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับระดับการยับยั้งการกระทำผิด: ความผูกพัน (ระหว่างครูกับนักศึกษา) ในระดับสูง สามารถยับยั้งการกระทำผิดของนักศึกษาได้ในระดับสูงกว่า ความผูกพัน (ระหว่างครูกับนักศึกษา) ในระดับต่ำ

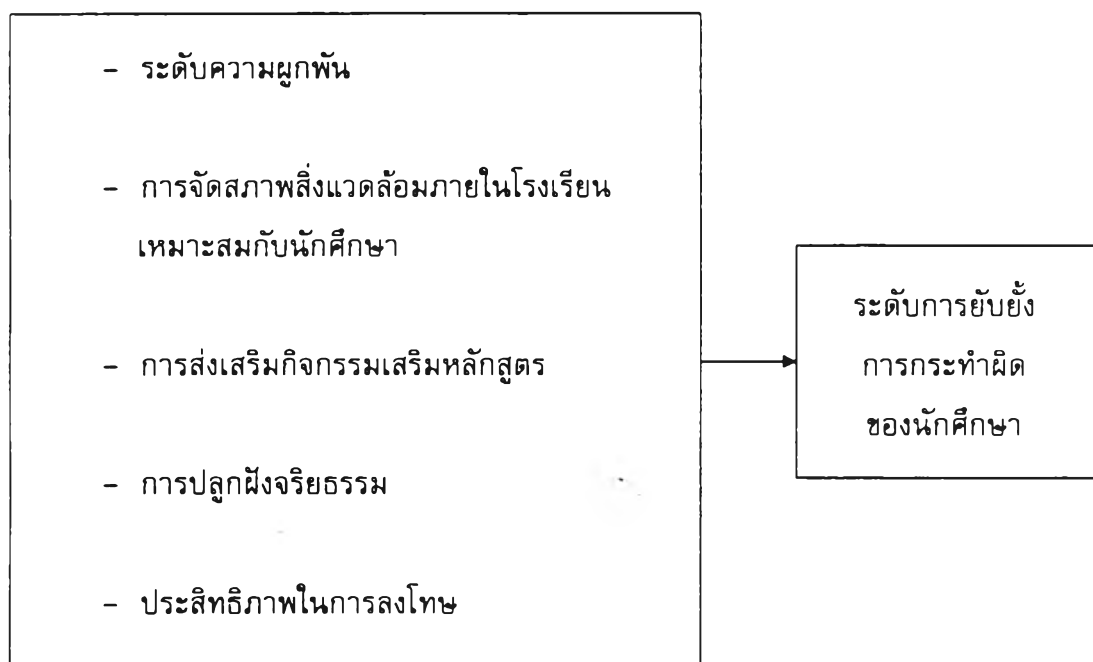
สมมติฐานที่ 2 การจัดสภาพสิ่งแวดล้อมภายในโรงเรียนที่เหมาะสมกับนักศึกษา มีความสัมพันธ์กับระดับการยับยั้งการกระทำผิด: การจัดสภาพสิ่งแวดล้อมภายในโรงเรียนที่เหมาะสมกับนักศึกษาในระดับสูง สามารถยับยั้งการกระทำผิดของนักศึกษาในระดับสูงกว่า การจัดสภาพสิ่งแวดล้อมภายในโรงเรียนที่เหมาะสมกับนักศึกษาในระดับต่ำ

สมมติฐานที่ 3 การส่งเสริมกิจกรรมเสริมหลักสูตรมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับระดับการยับยั้งการกระทำผิด: การส่งเสริมกิจกรรมเสริมหลักสูตรอยู่ในระดับสูง สามารถยับยั้งการกระทำผิดของนักศึกษาได้ในระดับสูงกว่า การส่งเสริมกิจกรรมเสริมหลักสูตรอยู่ในระดับต่ำ

สมมติฐานที่ 4 การปลูกฝังจริยธรรมมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับระดับการยับยั้งการกระทำผิด: สถาบันการศึกษาที่มีการปลูกฝังจริยธรรมอยู่ในระดับสูง สามารถยับยั้งการกระทำผิดของนักศึกษาได้ในระดับสูงกว่า สถาบันการศึกษาที่มีการปลูกฝังจริยธรรมอยู่ในระดับต่ำ

สมมติฐานที่ 5 ประสิทธิภาพในการลงโทษมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับระดับการยับยั้งการกระทำผิด: สถาบันการศึกษาที่มีประสิทธิภาพในการลงโทษอยู่ในระดับสูง สามารถยับยั้งการกระทำผิดของนักศึกษาได้ในระดับสูงกว่า สถาบันการศึกษาที่มีประสิทธิภาพในการลงโทษอยู่ในระดับต่ำ

กรอบแนวความคิดในการวิจัย

ตัวแปรอิสระตัวแปรตาม

นิยามศัพท์ และการวัด

การยับยั้ง หมายถึง การป้องกันไม่ให้คุณคน ประพฤติปฏิบัติในสิ่งที่ไม่ถูกต้อง

การกระทำผิดของนักศึกษา หมายถึง การที่นักศึกษาประพฤติปฏิบัติผิดไปจากกฎระเบียบของวิทยาเขตฯ โดยถือเกณฑ์จากกฎระเบียบของกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งมีสาระสำคัญ ดังนี้

1. แต่งกายผิดระเบียบ
2. ทรงผมผิดระเบียบ
3. สูบบุหรี่
4. หลบหนีเรียนในระหว่างช่วงเวลาที่มีการเรียน
5. ดื่มสุรา หรือของมึนเมา เช่นเบียร์ เหล้า
6. ก่อการวิวาท หรือมีเรื่องชกต่อย
7. ทำลายทรัพย์สินโรงเรียนหรือของสาธารณะ
8. สูบบุหรี่ หรือ ยาเสพติดบางชนิด
9. เล่นการพนัน
10. มีอาวุธ หรือวัตถุที่ทดแทนอาวุธ วัตถุระเบิดติดตัวไว้ในครอบครอง

การยับยั้งการกระทำผิดของนักศึกษา หมายถึง การป้องกันไม่ให้นักศึกษา ประพฤติ ปฏิบัติผิดไปจากกฎระเบียบของวิทยาเขตฯ

โดยแบ่งระดับการยับยั้งการกระทำผิดของนักศึกษา ออกเป็น 3 ระดับคือ ระดับต่ำ ระดับปานกลาง และระดับสูง ตามลำดับ

มาตราส่วนประเมินค่าแบบกำหนดเป็นตัวเลข (Number rating-scale) เพื่อเป็น เกณฑ์ในการกำหนดให้ประชากรเลือกตอบ แบ่งออกเป็น 5 ระดับคือ

ไม่เคยกระทำผิดเลย	คะแนนที่ได้รับ 0
ประมาณเดือนละครั้งหรือน้อยกว่านั้น	คะแนนที่ได้รับ 1
ประมาณ 2-3 ครั้งต่อเดือน	คะแนนที่ได้รับ 2
ประมาณสัปดาห์ละครั้ง	คะแนนที่ได้รับ 3
ประมาณสัปดาห์ละ 2-3 ครั้ง	คะแนนที่ได้รับ 4
แทบทุกวัน-ทุกวัน	คะแนนที่ได้รับ 5

เกณฑ์ในการประเมินค่าระดับของการยับยั้งการกระทำผิดของนักศึกษาจากระดับการยับยั้งการกระทำผิดที่มีค่าคะแนนรวมสูงสุด และค่าคะแนนรวมต่ำสุดจากค่าคะแนนตั้งแต่ 5 ถึง 0 โดยแบ่งระดับการยับยั้งการกระทำผิดออกเป็น 3 ระดับ ซึ่งในแต่ละระดับจะมีคะแนนห่างกันเป็น Class Interval ดังนี้

การยับยั้งการกระทำผิดมีคำถาม จำนวน 10 ข้อ

$$\frac{\text{คะแนนรวมสูงสุด}-\text{คะแนนรวมต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}} = \frac{50-10}{3} = \frac{40}{3} = 13.33 \text{ หรือ } 13$$

แล้วจัดแบ่งเป็น 3 กลุ่ม จากค่าความแตกต่างระหว่างค่าคะแนนดังนี้

กลุ่ม นักศึกษาที่เห็นว่าการยับยั้งการกระทำผิดอยู่ในระดับต่ำ 10-23 คะแนน

กลุ่ม นักศึกษาที่เห็นว่าการยับยั้งการกระทำผิดอยู่ในระดับปานกลาง 23-36 คะแนน

กลุ่ม นักศึกษาที่เห็นว่าการยับยั้งการกระทำผิดอยู่ในระดับสูง 36-50 คะแนน

ระดับความผูกพัน หมายถึง ระดับพฤติกรรมและการปฏิบัติของครู อาจารย์ที่มีต่อศิษย์ในด้าน การตกเดือนเกี่ยวกับความประพฤติ ปฏิบัติที่ไม่เหมาะสมของศิษย์ การมีเวลาให้คำปรึกษาแก่ศิษย์ การพูดจาสุภาพ และให้กำลังใจกับลูกศิษย์ มีความรับผิดชอบและมีความรู้ความสามารถในเนื้อหาวิชา

ตัวอย่าง ข้อความที่ใช้วัด คือ

“ในช่วงที่ผ่านมา อาจารย์ที่ปรึกษาของท่าน ดูแลเอาใจใส่ในการเรียน, ความประพฤติของท่านสม่ำเสมอ”

“ครู อาจารย์ ของท่านมีความรู้ไม่เพียงพอในเรื่องที่จะสอน”

มาตราส่วนประเมินค่าแบบกำหนดเป็นตัวเลข (Number rating-scale) เพื่อเป็นเกณฑ์ในการกำหนดให้ประชากรเลือกตอบ แบ่งออกเป็น 5 ระดับ คือ

คำตอบ	ข้อความเชิงบวก	ข้อความเชิงลบ
เห็นด้วยอย่างยิ่ง	5	1
เห็นด้วย	4	2
ไม่แน่ใจ	3	3
ไม่เห็นด้วย	2	4
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	1	5

เกณฑ์ในการประเมินค่าระดับของความผูกพัน (ระหว่างครูกับนักศึกษา) จะพิจารณาจากระดับความผูกพันที่มีค่าคะแนนรวมสูงสุด และค่าคะแนนรวมต่ำสุด จากค่าคะแนนตั้งแต่ 5 ถึง 1 โดยแบ่งระดับความผูกพันออกเป็น 3 ระดับ ซึ่งในแต่ละระดับจะมีคะแนนห่างกันเป็น Class Interval ดังนี้

ความผูกพัน (ระหว่างครูกับนักศึกษา) มีคำถามจำนวน 10 ข้อ

$$\frac{\text{คะแนนรวมสูงสุด} - \text{คะแนนรวมต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}} = \frac{50 - 10}{3} = \frac{40}{3} = 13.33 \text{ หรือ } 13$$

จัดแบ่งกลุ่มคำตอบเป็น 3 กลุ่ม จากค่าความแตกต่างระหว่างค่าคะแนนดังนี้
กลุ่มนักศึกษาที่เห็นว่าความผูกพันอยู่ในระดับต่ำ มีคะแนนระหว่าง

10-23 คะแนน

กลุ่มนักศึกษาที่เห็นว่าความผูกพันอยู่ในระดับปานกลาง มีคะแนนระหว่าง

23-36 คะแนน

กลุ่มนักศึกษาที่เห็นว่าความผูกพันอยู่ในระดับสูง มีคะแนนระหว่าง

36-50 คะแนน

การจัดสภาพสิ่งแวดล้อมภายในโรงเรียนที่เหมาะสมกับนักศึกษา หมายถึง การจัดองค์ประกอบต่าง ๆ ภายในสถานศึกษาให้มีระเบียบเรียบร้อย ร่มรื่น สะอาดมีห้องเรียน ห้องสมุด ห้องน้ำ ห้องส้วม สนามกีฬา และบริเวณพักผ่อน เหมาะสมกับนักศึกษาในด้าน จำนวน ขนาด ความทันสมัย และความต้องการของนักศึกษา

ตัวอย่าง ข้อความที่ใช้วัด คือ

“มีห้องปฏิบัติและเครื่องมือ เครื่องใช้เพียงพอกับจำนวน นักศึกษา”

“ห้องสมุดมีหนังสือ ตำราเรียนน้อย และไม่คอยทันสมัย”

มาตราส่วนประเมินค่าแบบกำหนดเป็นตัวเลข (Number rating - Scale) เพื่อเป็นเกณฑ์ในการกำหนดให้ประชากรเลือกตอบ แบ่งออกเป็น 5 ระดับ คือ

คำตอบ	ข้อความเชิงบวก	ข้อความเชิงลบ
เห็นด้วยอย่างยิ่ง	5	1
เห็นด้วย	4	2
ไม่แน่ใจ	3	3
ไม่เห็นด้วย	2	4
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	1	5

เกณฑ์ในการประเมินค่าระดับของการจัดสภาพสิ่งแวดล้อมภายในโรงเรียนที่เหมาะสมกับนักศึกษา จะพิจารณาจากระดับการจัดสภาพสิ่งแวดล้อมภายในโรงเรียนที่เหมาะสมที่มีค่าคะแนนรวมสูงสุด และค่าคะแนนรวมต่ำสุดจากค่าคะแนนตั้งแต่ 5 ถึง 1 โดยแบ่งระดับการจัดสภาพสิ่งแวดล้อมภายในโรงเรียน ออกเป็น 3 ระดับ ซึ่งในแต่ละระดับจะมีคะแนนต่างกันเป็น Class Interval ดังนี้

การจัดสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียนมีจำนวน 10 ข้อ

$$\frac{\text{คะแนนรวมสูงสุด}-\text{คะแนนรวมต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}} = \frac{50-10}{3} = \frac{40}{3} = 13.33 \text{ หรือ } 13$$

จัดแบ่งกลุ่มคำตอบเป็น 3 กลุ่ม จากค่าความแตกต่างระหว่าง ค่าคะแนนดังนี้

กลุ่มนักศึกษาที่เห็นว่าการจัดสภาพสิ่งแวดล้อมภายในโรงเรียนที่เหมาะสมอยู่ใน

ระดับต่ำ มีคะแนนระหว่าง 10-23 คะแนน

กลุ่มนักศึกษาที่เห็นว่าการจัดสภาพสิ่งแวดล้อมภายในโรงเรียนที่เหมาะสมอยู่ใน

ระดับปานกลาง มีคะแนนระหว่าง 23-36 คะแนน

กลุ่มนักศึกษาที่เห็นว่าการจัดสภาพสิ่งแวดล้อมภายในโรงเรียนที่เหมาะสมอยู่ใน

ระดับสูงมีคะแนนระหว่าง 36-50 คะแนน

การส่งเสริมกิจกรรมเสริมหลักสูตร หมายถึง กิจกรรมในด้านวิชาการ ด้านกีฬา ด้านบำเพ็ญประโยชน์ต่อสังคม นันทนาการ ที่สถาบันการศึกษาสนับสนุนให้นักศึกษาดำเนินการด้วยตนเองในส่วนของ การเข้าร่วมกิจกรรม การจัดทำกิจกรรม การแสดงความคิดเห็น ความต้องการ และความเหมาะสมตามวัยของนักศึกษา

ตัวอย่าง ข้อความที่ใช้วัด คือ

“วิทยาเขตฯ ของท่านให้นักศึกษาเข้าร่วมกิจกรรมโดยวิธี ครูอาจารย์ บอกให้นักศึกษา เข้าร่วมกิจกรรมโดยจะมีคะแนนให้”

“การจัดแสดงนิทรรศการ หรือการแสดงกิจกรรมต่าง ๆ ครูอาจารย์ สนับสนุนให้นักศึกษาได้แสดงความสามารถและแสดงความคิดเห็นอยู่เสมอ”

มาตราส่วนประเมินค่าแบบกำหนดเป็นตัวเลข (Number rating-scale) เพื่อเป็นเกณฑ์ในการกำหนดให้ประชากรเลือกตอบ แบ่งเป็น 5 ระดับ คือ

คำตอบ	ข้อความเชิงบวก	ข้อความเชิงลบ
เห็นด้วยอย่างยิ่ง	5	1
เห็นด้วย	4	2
ไม่แน่ใจ	3	3
ไม่เห็นด้วย	2	4
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	1	5

เกณฑ์ในการประเมินค่าระดับของการส่งเสริมกิจกรรมเสริมหลักสูตร จะพิจารณาจากระดับการส่งเสริมกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่มีค่าคะแนนรวมสูงสุด และค่าคะแนนรวมต่ำสุด จากค่าคะแนนตั้งแต่ 5 ถึง 1 โดยแบ่งระดับความผูกพัน ออกเป็น 3 ระดับ ซึ่งในแต่ละระดับ จะมีคะแนนห่างกันเป็น Class Interval ดังนี้

การส่งเสริมกิจกรรมเสริมหลักสูตร มีคำถามจำนวน 9 ข้อ

$$\frac{\text{คะแนนรวมสูงสุด} - \text{คะแนนรวมต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}} = \frac{45 - 9}{3} = \frac{36}{3} = 12$$

จัดแบ่งคำตอบเป็น 3 กลุ่ม จากค่าความแตกต่างระหว่างคะแนน ดังนี้
 กลุ่มนักศึกษาที่เห็นว่าการส่งเสริมกิจกรรมเสริมหลักสูตรอยู่ในระดับต่ำปานกลางมี
 คะแนนระหว่าง 9-21 คะแนน
 กลุ่มนักศึกษาที่เห็นว่าการส่งเสริมกิจกรรมเสริมหลักสูตรอยู่ในระดับปานกลางมี
 คะแนนระหว่าง 21-33 คะแนน
 กลุ่มนักศึกษาที่เห็นว่าการส่งเสริมกิจกรรมเสริมหลักสูตรอยู่ในระดับสูง มีคะแนน
 ระหว่าง 33-45 คะแนน

การปลูกฝังจริยธรรม หมายถึง การอบรม สั่งสอน ให้นักศึกษามีคุณสมบัติทาง
 ความประพฤติ ปฏิบัติตามบรรทัดฐานของสังคม อันได้แก่กฎหมาย ประเพณี อันดีงาม
 ศีลธรรมทางศาสนา และคุณธรรม

ตัวอย่าง ข้อความที่ใช้วัด คือ

“ครูอาจารย์ มักเรียก นักศึกษาที่มีแนวโน้มในการกระทำผิดไปอบรม”

“มีการอบรม สั่งสอน จริยธรรมภายในวิทยาเขต”

มาตราส่วนประเมินค่าแบบกำหนดเป็นตัวเลข (Number rating-scale) เพื่อเป็น
 เกณฑ์ในการกำหนดให้ประกอบเลือกตอบ แบ่งออกเป็น 5 ระดับคือ

คำตอบ	คะแนน
เป็นประจำ	5
บ่อย ๆ	4
มีบ้าง	3
น้อยมาก	2
ไม่เลย	1

เกณฑ์ในการประเมินค่าระดับของการปลูกฝังจริยธรรม จะพิจารณาจากระดับการ
 ปลูกฝังจริยธรรมที่มีค่าคะแนนรวมสูงสุด และค่าคะแนนรวมต่ำสุด จากค่าคะแนนตั้งแต่ 5 ถึง 1
 โดยแบ่งระดับการปลูกฝังจริยธรรมออกเป็น 3 ระดับ ซึ่งในแต่ละระดับ จะมีคะแนนห่างกันเป็น
 Class Interval ดังนี้

การปลูกฝังจริยธรรม มีคำถามจำนวน 8 ข้อ

$$\frac{\text{คะแนนรวมสูงสุด}-\text{คะแนนรวมต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}} = \frac{40-8}{3} = \frac{32}{3} = 10.6 \text{ หรือ } 11$$

จัดแบ่งกลุ่มคำตอบเป็น 3 กลุ่ม จากค่าความแตกต่างระหว่างคะแนน ดังนี้
 กลุ่มนักศึกษาที่เห็นว่าการปลูกฝังจริยธรรมอยู่ในระดับต่ำ มีคะแนนระหว่าง

8-19 คะแนน

กลุ่มนักศึกษาที่เห็นว่าการปลูกฝังจริยธรรมอยู่ในระดับปานกลาง มีคะแนนระหว่าง

19-30 คะแนน

กลุ่มนักศึกษาที่เห็นว่าการปลูกฝังจริยธรรมอยู่ในระดับสูง มีคะแนนระหว่าง

30-40 คะแนน

ประสิทธิภาพในการลงโทษ หมายถึง การลงโทษนักศึกษาที่กระทำผิดกฎระเบียบของวิทยาเขต เพื่อมุ่งหวังประโยชน์ในการอบรมสั่งสอนให้นักศึกษาประพฤติตามกฎระเบียบของวิทยาเขต โดยมีวิธีการลงโทษคือ การลงโทษทุกครั้งมีการพิจารณาโดยใคร่ครวญตามเหตุและผลในการกระทำผิดว่า ควรได้รับการลงโทษมากน้อยเพียงใด การลงโทษนักศึกษาที่กระทำผิดดำเนินอย่างรวดเร็ว และการลงโทษนักศึกษาทุกครั้งที่พบนักศึกษา กระทำผิด

ตัวอย่าง ข้อความที่ใช้วัด คือ

“วิทยาเขตฯ จับนักศึกษาที่ทำผิดมาได้แล้วไม่เห็นว้าวิทยาเขตฯ
 จะดำเนินการลงโทษ”

“การลงโทษนักศึกษาที่กระทำผิด วิทยาเขตฯ สามารถลงโทษนักศึกษา
 ได้อย่างเหมาะสมถูกต้อง”

มาตราส่วนประเมินค่าแบบกำหนดเป็นตัวเลข (Number rating-scale) เพื่อเป็นเกณฑ์ในการกำหนดให้ประชากรเลือกตอบ แบ่งออกเป็น 5 ระดับคือ

คำตอบ	ข้อความเชิงบวก	ข้อความเชิงลบ
เห็นด้วยอย่างยิ่ง	5	1
เห็นด้วย	4	2
ไม่แน่ใจ	3	3
ไม่เห็นด้วย	2	4
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	1	5

เกณฑ์ในการประเมินค่าระดับของประสิทธิภาพในการลงโทษ จะพิจารณาจากระดับประสิทธิภาพในการลงโทษที่มีค่าคะแนนรวมสูงสุด และค่าคะแนนรวมต่ำสุด จากค่าคะแนนตั้งแต่ 5 ถึง 1 โดยแบ่งระดับประสิทธิภาพในการลงโทษออกเป็น 3 ระดับ ซึ่งในแต่ละระดับจะมีคะแนนเท่ากัน เป็น Class Interval ดังนี้

ประสิทธิภาพในการลงโทษ มีค่าตามจำนวน 10 ข้อ

$$\frac{\text{คะแนนรวมสูงสุด}-\text{คะแนนรวมต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}} = \frac{50-10}{3} = \frac{40}{3} = 13.33 \text{ หรือ } 13$$

จัดแบ่งกลุ่มคำตอบเป็น 3 กลุ่ม จากค่าความแตกต่างระหว่างคะแนน ดังนี้
 กลุ่มนักศึกษาที่เห็นว่าประสิทธิภาพในการลงโทษอยู่ในระดับต่ำมีคะแนนระหว่าง
 10-23 คะแนน
 กลุ่มนักศึกษาที่เห็นว่าประสิทธิภาพในการลงโทษอยู่ในระดับปานกลางมีคะแนน
 ระหว่าง 23-36 คะแนน
 กลุ่มนักศึกษาที่เห็นว่าประสิทธิภาพในการลงโทษอยู่ในระดับสูง มีคะแนนระหว่าง
 36-50 คะแนน

หลักเกณฑ์การวัดตัวแปร

ตัวแปร	ระดับการวัด
<p><u>ตัวแปรอิสระ</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - ระดับความผูกพัน - การจัดสภาพสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนเหมาะสมกับนักศึกษา - การส่งเสริมกิจกรรมเสริมหลักสูตร - การปลูกฝังจริยธรรม - ประสิทธิภาพในการลงโทษ 	<p>ordinal</p> <p>ordinal</p> <p>ordinal</p> <p>ordinal</p> <p>ordinal</p>
<p><u>ตัวแปรตาม</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - ระดับการยับยั้งการกระทำผิดของนักศึกษา 	<p>ordinal</p>